

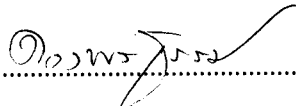
การพัฒนาหุนมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมด้านการฟังและการพูด
ของนักเรียนระดับปฐมวัย

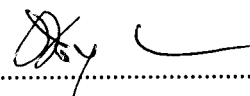
นางลัทษณ์ รักพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กันยายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

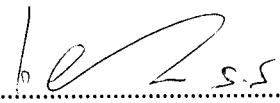
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นางสาวณัฏฐ์ รักพงษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

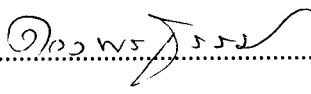
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

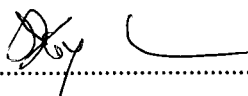

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ดวงพร ธรรมะ)

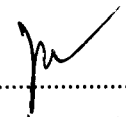

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

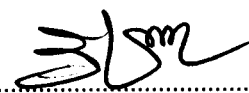

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพชญ์ กิจระการ)


..... กรรมการ
(ดร.ดวงพร ธรรมะ)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา


..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ...5... เดือน ...ตุลาคม... พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากการให้คำปรึกษา และการแนะแนวทาง อันเป็นประโยชน์ จากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.ดวงพร ธรรมะ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.เพชฌุ กิจระการ และคณะกรรมการผู้แทนบัณฑิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร ที่ได้ให้คำแนะนำ เพิ่มเติม ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อย และมีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ประสิทธิประสาทวิชา ด้วยความรัก และความเมตตา พร้อมทั้งเป็นกำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร โรงเรียน ที่ช่วยเหลือทุนในการศึกษาต่อ และขอบคุณ คุณครูและบุคลากรในโรงเรียนเซนต์โยเซฟพระของที่ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ในการทำปริญญาบัตรด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

นงลักษณ์ รักพงษ์

57920391: สาขาวิชา: เทคโนโลยีการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา)

คำสำคัญ: การพัฒนาหุ่นมือ/ ความพร้อมด้านการฟังและการพูด

นงลักษณ์ รักพงษ์: การพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย (DEVELOPMENT OF PUPPETS AND ACTIVITIES TO ENHANCE LISTENING AND SPEAKING READINESS OF PRESCHOOL STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ดวงพร ธรรมะ, พร.ค., พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, กศ.ค. 75 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) พัฒนาหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อเตรียมความพร้อม 2) เปรียบเทียบระดับความสามารถทางด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัยก่อนและหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเซนต์โยเซฟพระของได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) โดยการจับสลากนักเรียนชั้นอนุบาล 3 จาก 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 10 คน ได้จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 เรื่อง วันละ 30 นาที รวม 3 วันต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 30 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทาน หุ่นมือ นิทานอีสป แบบทดสอบความพร้อมด้านการฟังและการพูด แบบบันทึกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 และ t -test of dependent samples

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/89.80 แสดงว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) ความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัยหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

57920391: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY; M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: DEVELOPMENT OF PUPPETS/ ENHANCE LISTENING AND SPEAKING

NONGLUCK RUCKPONG: DEVELOPMENT OF PUPPETS AND ACTIVITIES TO ENHANCE LISTENING AND SPEAKING READINESS OF PRESCHOOL STUDENTS.

ADVISORY COMMITTEE: DUANGPORN THAMMA, Ph.D., PONGPRASERT

HOKSUWAN, Ed.D., 75 P. 2017.

The purposes of this research were to; 1) develop puppets for storytelling activities for readiness prepare, and 2) compare skill level of listening and speaks of preschool students, before and after using the puppet engage in storytelling activities.

Samples used in the study were 30 preschool boys and girls with 5-6 years of age of kindergarten 3 in second semester of 2016 academic year at St. Joseph's Rayong, school. Multi Stage Random Sampling was used for sample selection by drawing lots of kindergarten students from 3 classrooms, 10 students per class. The researcher conducted self-study for 10 weeks, 3 times a week, totaling 30 times a week.

The instruments used in a study were the lesson plans of storytelling activities using the puppet, and Esop Readiness test scoring record. The data were analyzed by using E_1/E_2 performance and dependent sample *t*-test.

The results were as follows. 1) The efficiency of hand puppets for story telling activities was at 80.15/ 89.80, 2) the readiness scores on listening and speaks of the preschool students after using the puppets in storytelling activities were higher than that pretest with the statistical significance at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หุ่นมือ.....	7
นิทาน.....	10
นักเรียนปฐมวัย.....	14
การเตรียมความพร้อมด้านการฟังและการพูด.....	14
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษา.....	21
ทฤษฎีหลักการออกแบบของ Addie model.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
กำหนดคุณลักษณะของหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน.....	36
ออกแบบหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สร้างหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทานและการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล.....	37
การทดสอบประสิทธิภาพ.....	37
การประเมินผล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	47
สมมติฐานการวิจัย	47
วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	54
ภาคผนวก ก.....	55
ภาคผนวก ข.....	70
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	75

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พัฒนาการทางภาษาด้านทักษะการฟังของเด็กปฐมวัย	15
	16
2	พัฒนาการทางภาษาด้านทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย	38
	39
3	แบบแผนการทดลอง	
	42
4	กำหนดการทดลอง	
	44
5	ผลการเปรียบเทียบคะแนนประสิทธิภาพหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานตาม แผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผนการจัดการเรียนรู้.....	45 45
6	คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้าง ความพร้อมทางด้านการฟังและการพูด.....	46
7	Paired samples statistics.....	
8	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนก่อนและหลัง	
9	ผลการทดสอบทางสถิติ t - test.....	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
2 ตัวอย่างหุ่นมือ.....	37
3 พัฒนาการด้านความพร้อมด้านการฟังและการพูด.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทรวงศึกษาธิการในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาปฐมวัย โดยยึดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก มีการกำหนดคุณภาพผู้เรียนไว้ 4 ส่วน คือ มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาสมวัย จากด้านคุณภาพผู้เรียนในตัวชี้วัดที่ 3 ได้ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัยโดยให้เด็กใช้ภาษาให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจด้วยการพูดฟังเรื่องราวได้เหมาะสมตามวัย และเนื่องจากระดับการใช้ภาษาของเด็กยังไม่พัฒนาเต็มที่ เด็กยังไม่สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ จึงต้องใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้จากการฟัง การพูด และจะสะสมคำ เพื่อเปล่งเสียงออกมา ก็จะเพิ่มคำขึ้นเรื่อย ๆ ภาษาจึงต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด หุ่นมือและนิทาน จึงมีความสำคัญเพราะเป็นรูปธรรม เด็กเกิดการเลียนแบบ การมองเห็น และการได้ยิน ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็ก ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน เด็กไม่สามารถตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ การใช้ภาษาในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ จากกิจกรรมประจำวัน ไม่เป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก ขาดทักษะในการฟัง และการพูด ส่งผลให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กไม่ได้รับการพัฒนาตามวัย และเด็กส่วนหนึ่งที่มีปัญหาในเรื่องการพูด พูดได้ช้าไม่เป็นไปตามอายุ ไม่เข้าใจคำพูดของผู้อื่น ทำให้ตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่น ไม่ถูก พูดคำที่มีความหมายได้ช้ากว่าเด็กคนอื่น ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันหรือพูดได้ ก็ไม่สามารถเล่าเรื่องต่อเองกันได้ และรู้จักคำศัพท์อยู่ในวงจำกัด สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้นก็คือ สภาพของเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบันนี้ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลงเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่มีพ่อ แม่ ลูก สมาชิกครอบครัวจะเหงาไม่มีญาติ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542, หน้า 112)

ประโยชน์ของหุ่นมือและนิทานที่ใช้ในการเรียนการสอนช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สามารถจดจำเนื้อหา แนวคิด ส่งเสริมการใช้ภาษาให้กับเด็ก และสิ่งสำคัญคือ ช่วยปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น เด็กที่มีปัญหาในการออกเสียงการฟัง การพูด (ศรินทิพย์ รักษาสัตย์, 2528, บทคัดย่อ) นอกจากนั้นหุ่นมือและนิทานที่ครูใช้เพื่อเป็นสื่อการสอนในการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ช่วยเสริมเด็ก เกิดแรงจูงใจในการเรียนให้

ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด สร้างเสริมจินตนาการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมช่วยพัฒนาเด็กทางคุณลักษณะชีวิตพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความรู้สติปัญญา ทักษะ ความสามารถทางภาษาของเด็กและช่วยประหยัดเวลาในการสอน นอกจากนี้การนำหุ่นมือและ นิทาน มาเป็นสื่อ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาความพร้อมทักษะ ด้านการฟัง การพูด คุณลักษณะพิเศษของหุ่นมือและนิทาน คือ หุ่นมีมิติสามารถทำเลียนแบบของจริงได้ทำให้เด็กสนใจและซึ้งใจให้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยความสนุกสนาน เมื่อนำหุ่น ประเภทต่าง ๆ มาประกอบการเล่านิทาน หุ่นจึงเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอด สิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้ชัดเจนเป็นอย่างดี และนอกจากนี้ หุ่นยังเป็นสื่อในการเรียนการสอนที่มีบทบาท สำคัญต่อเด็กในระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานคือความชอบของเด็กได้ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด สร้างเสริมจินตนาการ ส่งเสริมคุณธรรมช่วยพัฒนาเด็กทาง คุณลักษณะชีวิตพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความรู้สติปัญญา ทักษะ และความสามารถทางภาษาของ เด็ก

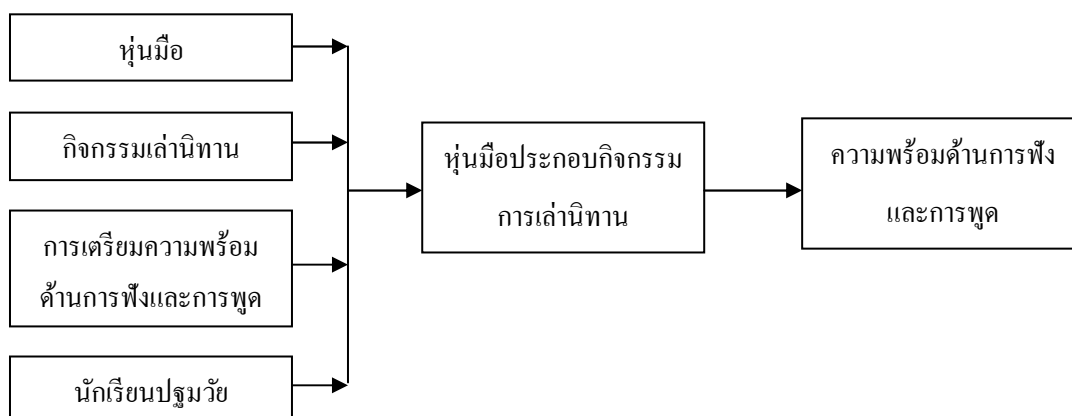
จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดในตอนต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่มุ่งจะพัฒนาหุ่นมือ และ กิจกรรมการเล่านิทาน แทนการใช้หนังสือนิทานเพียงอย่างเดียว เพื่อเป็นการสร้างความพร้อม ด้านการฟัง และการพูดสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการฟัง และการพูดของ นักเรียน ระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$
2. เพื่อเปรียบเทียบ คะแนนความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลัง การใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมด้านการฟังและการพูด ของนักเรียนระดับปฐมวัย มีแนวคิดการวิจัยดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. หุนมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อเตรียมความพร้อม ด้านการฟังและการพูด ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$
2. คะแนนความพร้อม ด้านการฟังและพูด ของนักเรียนระดับปฐมวัย หลังการใช้ หุนมือ ประกอบกิจกรรมการเล่านิทานสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 11 ห้อง นักเรียน 468 คน ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. สุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการจับสลาก 1 ห้อง จากจำนวน 3 ห้องเรียน
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียน โดยการจับสลากนักเรียนชั้นอนุบาล 3 จาก 3 ห้องเรียน

ห้องเรียนละ 10 คน ได้จำนวน 30 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

1. เนื้อหาที่นำมาวิจัย คือ หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 17 ตัว เป็นหุ่นมือที่ทำจากผ้า ได้แก่

ชื่อหุ่น	จำนวน	ชื่อหุ่น	จำนวน
หุ่นมือกบ	2 ตัว	หุ่นมือปู	2 ตัว
หุ่นมือแกะ	1 ตัว	หุ่นมือหมู	2 ตัว
หุ่นมือสิงโต	1 ตัว	หุ่นมือลิง	2 ตัว
หุ่นมือหนู	1 ตัว	หุ่นมือเต่า	1 ตัว
หุ่นมือกระต่าย	1 ตัว	หุ่นมือคน	1 ตัว
หุ่นมือเป็ด	2 ตัว		

2. กิจกรรมนิทานอีสปจำนวน 10 เรื่อง

- 2.1 นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า
- 2.2 นิทานเรื่องลูกเป็ดขี้เหร่
- 2.3 นิทานเรื่องกบเลือกนาย
- 2.4 นิทานเรื่องลูกหมูจอมตะกละ
- 2.5 นิทานเรื่องลิงอวดเก่ง
- 2.6 นิทานเรื่องราชสีห์กับหนู
- 2.7 นิทานเรื่องหมากับเงา
- 2.8 นิทานเรื่องแม่ปูสอนลูกปู
- 2.9 นิทานเรื่องหนูกับกบ
- 2.10 นิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ

1. หุ่นมือ จำนวน 17 ตัว
2. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ
3. นิทานอีสป จำนวน 10 เรื่อง
4. แบบทดสอบความพร้อมด้านการฟังและการพูดก่อนและหลังการใช้กิจกรรม
5. แบบบันทึกคะแนนนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

6. แบบคะแนนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย

ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ กระทำในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2559 ระยะเวลาการทดลอง โดย จัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้นิทานอีสป จำนวน 10 เรื่อง เรื่องละ 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันจันทร์ อังคาร พุธ วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ หุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน
2. ตัวแปรตาม คือ คะแนนความพร้อมด้านการฟังและการพูด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หุ่นมือและกิจกรรม สร้างความพร้อม ด้านการฟังและการพูด ทำให้นักเรียน มีทักษะด้านการฟังและการพูดดีขึ้น
2. เป็นแนวทาง แก่ผู้สนใจ ศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรม เพื่อสร้างความพร้อมในด้านอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

หุ่นมือ (Hand puppet) หมายถึง ตุ๊กตาที่ทำจากผ้า คล้ายถุงมือ เคลื่อนไหวได้ โดยใช้มือมนุษย์ มีบทบาทเป็นตัวแทนของสัตว์ 16 ตัว และตัวแทนของคน 1 คน

นิทานอีสป หมายถึง เป็นนิทานที่แต่งโดยอีสป จำนวน 10 เรื่อง โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีคติข้อคิดสอนผู้ฟัง

ความพร้อมด้านการฟัง หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบความพร้อมด้านการฟัง ของนักเรียนหรือบอกสิ่งที่ได้ยิน หรือแสดงท่าทางจากการฟังให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ก่อนและหลัง การใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การพูด หมายถึง คะแนน ที่ได้จากการทดสอบ ความพร้อมด้านการพูด ของนักเรียน โดย ความสามารถทางภาษาที่เด็กแสดงออกด้วยการใช้ถ้อยคำ ถ่ายทอดความคิดความรู้สึก ความต้องการออกมาเป็นภาษาพูดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจและสื่อสารได้อย่างถูกต้อง หรือการแสดงออก จากการใช้ภาษาคำพูดหรือการบอกในสิ่งที่ได้รับฟังจากราวที่ฟัง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ อย่างถูกต้อง ก่อนและหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาชั้นอนุบาล
3 ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. หุ่นมือ
 - 1.1 ความหมายของหุ่นมือ
 - 1.2 ความสำคัญของหุ่นมือ
 - 1.3 ประเภทของหุ่นมือ
 - 1.4 ประโยชน์ของหุ่นมือ
2. นิทาน
 - 2.1 ความหมายของนิทาน
 - 2.2 ความสำคัญของนิทาน
 - 2.3 ประเภทของนิทาน
 - 2.4 ประโยชน์ของนิทาน
3. นักเรียนปฐมวัย
4. การเตรียมความพร้อมด้านการฟังและการพูด

หุ่นมือ

ความหมายของหุ่นมือ

จิระประภา บุญนิคย์ (2522, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า หุ่นมือ คือ สิ่งที่ไม่มีชีวิต เคลื่อนไหวได้ในรูปแบบละคร โดยมนุษย์เป็นผู้บังคับ หุ่นมีหลายประเภทแต่ต้องไม่ใช่ตุ๊กตาหรือหุ่นยนต์

เกศณี โชติกเสถียร (2524) ได้ให้ความหมายว่า หุ่นเป็นการแสดงมหรสพชนิดหนึ่งที่ใช้รูปจำลองคล้ายของจริง เป็นการแสดงแทนตัวตนสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ พร้อมแม้แต่สิ่งสมมติในเทพนิยาย การเคลื่อนไหวของหุ่นจะอยู่ในความควบคุมของมนุษย์ที่เป็นผู้สร้างมันขึ้นมา

อรชума ยุทรวงศ์ (2527, หน้า 568) ได้ให้ความหมายว่า หุ่นเป็นวัตถุที่สร้างขึ้นแล้วนำมาทำให้เคลื่อนไหวได้ เพื่อสื่อความหมาย กับผู้อื่นโดยใช้ในการสื่อสาร นำความรู้สึก นึกคิด อารมณ์ แรงบันดาลใจ และความฝัน มาทำให้เป็นตัวตนขึ้นมา

จักรพันธ์ โปษยกฤต (252, หน้า 7-12) ได้ให้ความหมายว่า หุ่นคือรูปแบบจำลองมาจากของจริง ทำคล้ายของจริงประดิษฐ์ด้วยวิธีปั้นหรือแกะสลักใช้ในการเล่นมหรสพเคลื่อนไหวด้วยการชัก

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของหุ่นมือ สรุปได้ว่า หุ่นเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อจำลองเลียนแบบหรือทำคล้ายของจริง การเคลื่อนไหวของหุ่นดำเนินไปตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของคนหรือจากนิทาน โดยมนุษย์เป็นผู้บังคับ

ความสำคัญของหุ่นมือ

หุ่นมีความสำคัญดังที่ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

ลัดดา นีละมณี (2552, หน้า 54 อ้างถึงใน จิตราภรณ์ เตมียกุล, 2531, หน้า 30) กล่าวว่า หุ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าต่อเด็กมาก และยังมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของเด็ก สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี กระตุ้นให้เด็กสนใจบทเรียนตลอดเวลา โดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝน และนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กเล็ก

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2522, หน้า 10-16 อ้างถึงใน จิตราภรณ์ เตมียกุล, 2531, หน้า 30-31) มีความเห็นสอดคล้องในเรื่องของคุณค่าของหุ่นว่า เป็นสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษามาก นำไปใช้ในการสอนได้หลาย ๆ เนื้อหา และเป็นสื่อที่เคลื่อนไหวได้ การใช้หุ่นประกอบการสอนให้ผล

1. สามารถเลียนแบบของจริง
2. ทำให้ผู้เรียนสนใจและชักจูงให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมในการเรียน (สาโรจน์ แพ่งยัง, 2529, หน้า 20-27)

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของหุ่นมือ สรุปได้ว่า หุ่นมีความสำคัญ เป็นสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน กระตุ้นให้เด็กสนใจในบทเรียนและยังสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เกิดความสนุกสนาน ได้รับความสนใจต่อเด็ก

ประเภทของหุ่นมือ

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2540, หน้า 57-60) ได้แบ่งหุ่นตามรูปแบบไว้ 5 ประเภท

1. หุ่นเงา มีลักษณะแบน ทำด้วยหนัง กระดาษ หรือพลาสติก มีไม้เสียบตรงกลางหุ่นสำหรับมือถือ และมีไม้โยง จากอวัยวะส่วนที่ต้องการให้เคลื่อนไหว
2. หุ่นมือ เป็นหุ่นที่ทำจากกระดาษ ผ้า หรือถุงเท้า
3. หุ่นเชิด บางครั้งเรียกว่าหุ่นกระบอก เป็นหุ่นที่เชิดด้วยไม้หรือลวดจากมือทั้งสองข้าง
4. หุ่นสายชักมีสายโยงจากมือ เท้า อวัยวะ เคลื่อนไหวได้เล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับรายละเอียดของหุ่นและเชือกที่ชัก

5. หุ่นสร้างสรรค์ทำจากเศษวัสดุ

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2532, หน้า 121-128) กิจกรรมศิลปะเด็กปฐมวัยได้กล่าวถึงการทำหุ่นแบบต่าง ๆ ดังนี้

- 5.1 หุ่นมือจริง (ใช้นิ้วมือแสดงทดแทนสิ่งต่าง ๆ)
- 5.2 วาดรูปบนมือ
- 5.3 หุ่นนิ้วมือโพลี
- 5.4 หุ่นช้อน
- 5.5 หุ่นนิ้วมือ
- 5.6 หุ่นไม้
- 5.7 หุ่นมือ
- 5.8 หุ่นถุงเท้า
- 5.9 หุ่นถุงมือ
- 5.10 หุ่นถุงกระดาษ
- 5.11 หุ่นกระบอกลูก
- 5.12 หุ่นซองจดหมาย
- 5.13 หุ่นกระป๋อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของหุ่นมือ สรุปได้ว่า ประเภทของหุ่น มีหลายประเภท แบ่งตามลักษณะของการใช้หรือลักษณะของการเชิดหุ่นแบ่งตามวัสดุสิ่งของที่นำมาประดิษฐ์เป็นหุ่น

ประโยชน์ของหุ่นมือ

ศรินทิพย์ รักษาสัตย์ (2528, หน้า 4) สื่อหุ่นมือ มีประโยชน์ในการเรียนการสอนดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ หรืออาจจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน สามารถจดจำเนื้อหาและแนวคิดได้อย่างแม่นยำขึ้น
2. เป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่สอนทำหุ่น โดยเน้นที่การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. เป็นสื่อการเผยแพร่ความรู้นอกระบบ เช่น การเผยแพร่ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย การชักชวนให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง การณรงค์ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น
4. ช่วยปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเช่นเด็กขี้อายพูดติดอ่าง ก้าวร้าว เด็กมีปัญหาในการออกเสียง การให้เด็กสื่อผ่านหุ่น ช่วยให้เด็กมีความกล้า และเชื่อมั่นยิ่งขึ้น

5. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในด้านสังคมการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกับผู้อื่น เพราะการแสดงหุ่นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย มีการติดต่อประสานงาน ฝึกความรับผิดชอบ ในหน้าที่ต่าง ๆ เรียนรู้การรับฟังและการเสนอความคิดของตนเองรวมทั้งรู้และยอมรับในความสามารถของตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของหุ่นมือ สรุปได้ว่า หุ่นมือส่งผลให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน สามารถจดจำเนื้อหาและแนวคิดได้อย่างแม่นยำขึ้น และช่วยปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

นิทาน

ความหมายของนิทาน

นิทานมีผู้ให้ความหมายของคำนิทานไว้แตกต่างกันดังนี้

เกริก ยูัยพันธ์ (2539, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่านิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสุขสนานตลอดจนแทรกแนวคิดเพื่อให้เด็กนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ สิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบฟังนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการความฝัน ความคิดความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ ให้กับเด็ก สรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กิ่งแก้ว อรรถากร (2519, หน้า 12) นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบต่อกันมา เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะแต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ นอกจากนี้ ยังอธิบายว่า นิทาน เป็นเรื่องเล่าทั่วไป มิได้ตั้งใจ แสดงประวัติความเป็นมา จุดใหญ่เล่าเพื่อความสุขสนาน บางครั้งก็จะแทรกคติเพื่อสอนใจไปด้วย นิทานมิใช่เรื่องเฉพาะเด็ก นิทานสำหรับผู้ใหญ่ ก็มีจำนวนมาก และเหมาะสำหรับผู้ใหญ่

รัชณี ศรีไพวรรณ (2516, หน้า 37-41) นิทานเป็นเรื่องงราวที่ผู้แต่งขึ้นเพื่อความสุขสนาน ซึ่งเนื้อเรื่องในนิทานเป็นเรื่องเหลือเชื่อ หรือเป็นเรื่องที่แสดงอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ และอาจสอดแทรกคติเตือนใจหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตด้วย

วลัย ขวลิขันธ์ (2525, หน้า 22-26; ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 441) นิทานเป็นเรื่องงราวที่เล่าสืบเนื่องต่อกันมาเป็นทอด ๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน อาจเป็นเรื่องที่อิงความจริง มีการเล่าเสริมต่อให้สนุกสนาน ตื่นเต้นลึกลับ หรือเป็นเรื่องที่เกิดจากจินตนาการของผู้เล่าเอง

สมบุรณ์ สิงฆมานันท์ (2522, หน้า 31-38) นิทานเป็นเรื่องที่บันทึกความเป็นมาของมนุษย์ สัตว์และสิ่งของ เป็นประสบการณ์ของชีวิตเป็นการตอบข้อสงสัยเป็นเครื่องกระตุ้นให้มนุษย์พัฒนา ไปสู่ทิศทางที่พึงปรารถนา เป็นการระบายความรู้สึกนึกคิดความเศร้าโศกเสียใจ ดีใจ เพื่อผันเป็น เรื่องที่ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสัตว์และมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม

พจมาน เทียมมนัส (2539, หน้า 19) นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าถึงความจริงหรือ จินตนาการวัตถุประสงค์ทำให้เกิดความสนุกสนานและคติสอนใจ หรือความรู้จากเนื้อหาในนิทาน

วิไล มาศจรัส (2545, หน้า 12) ได้กล่าวถึง ความหมายของนิทานว่า นิทาน หมายถึง เรื่อง ที่เล่ากันมา เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก ในทางคติชนวิทยาถือว่านิทานเป็นเรื่องเล่าสืบสานต่อ ๆ กันมา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมายมีคุณค่า ซึ่งนิทานนั้น จะมีทั้งนิทานเล่าปากเปล่า จดจำกันมาแบบมุขปาฐะและนิทานที่มีการเขียนการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 588) ได้ระบุ ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทาน อีสป นิทานชาดก

ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2550, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า หมายถึง เรื่อง ที่เล่าต่อ ๆ กันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยไม่ทราบว่ ใครเป็นผู้แต่ง มีการเล่าสู่กันฟัง จากปู่ย่า ตายาย ของพวกเรา พ่อแม่ของเรา รวมทั้งตัวเราเอง จนไปถึงลูก หลาน เหลน โหลนของเรา เป็นทอด ๆ กันไป รุ่นแล้วรุ่นเล่า บางครั้งก็แพร่กระจายจากท้องถิ่นหนึ่ง ไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่ง จากการศึกษาเกี่ยวกับนิทาน สรุปได้ว่า ความหมายของนิทานคือเป็นเรื่องราวที่ผู้แต่งขึ้นหรือเป็น เรื่องเล่าสืบต่อกันมา ตลอดจนแทรกแนวคิด เพื่อให้เด็กนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและให้ ความสนุกสนาน

ประเภทของนิทาน

นิทานมีผู้แบ่งเป็นประเภทไว้แตกต่างกัน ดังนี้

กิ่งแก้ว อัครถาวร (2553, หน้า 444) ได้แบ่งรูปแบบนิทาน ตามเนื้อหาโวหาร และ โครงสร้าง ออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่เล่าซ้ำเป็นช่วง ๆ จะเปลี่ยนเฉพาะคำบางคำเท่านั้น
2. นิทานเรื่องสัตว์เป็นเนื้อเรื่องที่มีสัตว์เป็นละคร
3. นิทานคติมีเนื้อหาเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม
4. มุขตลก เป็นเรื่องสั้นที่ตลก ขบขันแสดงถึงความโง่ หรือปัญญา ไร้ไหวพริบของ

ตัวละคร

5. เรื่องไม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไม่สมเหตุสมผล
6. นิทานทรงเครื่อง เนื้อหาเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตรพิสดาร
วรรณิ ศิริสุนทร (2532, หน้า 13-19) แบ่งนิทานสำหรับเด็ก ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่
 1. นิทานพื้นบ้าน
 2. นิทานสอนคติ
 3. เทพปกรณัม
 4. มหาकाพย์และนิทานวีรบุรุษ
 5. หนังสือภาพ

Cubey (1960, pp. 282-285) แบ่งนิทานออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. ตำนานเป็นเรื่องที่อธิบายชีวิต ปรากฎการณ์ธรรมชาติและสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีอยู่ในโลก
2. นิทานคติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จบลงด้วยคติสอนใจในการดำรงชีวิตแก่คน
3. นิทานท้องถิ่น เป็นนิทานสอนใจเช่นเดียวกับนิทานคติ แต่ให้ความรู้ว่าเป็นเรื่องจริงมากกว่า นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริงและเรื่องที่เกิดขึ้นความจริงผสมอยู่
4. นิทานปรัมปราเป็นเรื่องที่กล่าวถึงดินแดนมหัศจรรย์และเรื่องราวของการใช้อิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ ใช้เล่าเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน
5. รูปแบบอื่น ๆ เช่น เพลงชาวบ้าน สุภาษิตคำพังเพย ปริศนา มุขตลก กลอนชาวบ้าน กลอนและบทเพลงสำหรับเด็ก

ประโยชน์ของนิทาน

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542, หน้า 59-62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล่าวแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรม ดังนี้

1. พัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 1.1 พัฒนาการทางกาย กิจกรรมการเล่านิทาน อาจมีกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบ เช่น การที่เด็กได้มีโอกาสฝึกการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ของร่างกายประกอบการฟังนิทาน
 - 1.2 พัฒนาการทางอารมณ์ ในขณะที่ฟังนิทาน เด็กจะเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน มีสมาธิจดจ่อกับเนื้อหาในนิทาน พร้อมทั้งจะสร้างจินตนาการของตนเอง เป็นผลทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเองและเกิดความมั่นใจ
 - 1.3 พัฒนาการทางสังคมนิทานทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม มีความพร้อมในการคบค้าสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ รู้จักการรวมกลุ่ม เกิดความสนิทสนม

ระหว่างผู้ฟังด้วยกันเองและระหว่างผู้ฟังกับผู้เล่า และรู้จักการรอยยิ้ม จึงถือได้ว่า นิทาน ช่วยสร้างพัฒนาการทางสังคมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

1.4 พัฒนาการทางสติปัญญา นิทานเป็นสิ่งที่เสริมสร้างสติปัญญาได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจับใจความสำคัญของเรื่อง มีทักษะการใช้ภาษา รู้จักเปรียบเทียบถ้อยคำในการโต้ตอบ ระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟังเพิ่มพูนคำศัพท์ และขยายประสบการณ์ของตนเอง ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.5 พัฒนาการทางด้านจริยธรรม เนื่องจากเด็กขาดประสบการณ์ในการพิจารณาสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว จึงต้องอาศัยการอบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่ บางครั้งเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ทำให้เด็กต่อต้านการใช้นิทาน ในการอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กชื่นชอบเพราะเด็กจะจินตนาการตาม และเห็นพ้องกับสิ่งที่อบรมสั่งสอน อย่างเต็มที่ การเล่านิทานจึงเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านจริยธรรม

2. เสริมสร้างและปรับปรุงบุคลิกภาพ เมื่อฟังนิทานแล้วเกิดความประทับใจ ผู้ฟังจะนำตัวแบบในนิทานที่ตนเองประทับใจนั้นมาปรับปรุงแต่งเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง

3. การปรับตัวและแก้ไขพฤติกรรม ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเนื้อหาในนิทาน มักจะมีการเปรียบเทียบตัวละครที่ดีและเลวให้เห็นอยู่เสมอเมื่อเด็กได้ฟังนิทานก็จะนำไปคิดว่าตัวแบบในนิทานแบบใดเป็นที่ยอมรับของสังคม

4. ได้รับความสนใจและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศขณะที่เด็กต่างเครื่องเครียดกับกิจกรรมบางอย่างทำให้เกิดการอ่อนล้า นิทานจะช่วยเปลี่ยนบรรยากาศ ทำให้เด็กกระฉับกระเฉงว่องไวและสามารถใช้นิทานในการสร้างสมาธิให้กับเด็กได้ดีอีกด้วย

เกริก ยूनพันธ์ (2539, หน้า 55-56) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานดังนี้

1. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นหรือใกล้ชิดกันเองกับผู้เล่า
2. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะที่ฟังทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย และสดชื่น แจ่มใส
3. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือตั้งใจ ที่มีระยะเวลานานขึ้น
4. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
5. นิทานทำให้เด็ก ๆ และผู้ฟังมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้
6. นิทานทำให้เด็ก ๆ และผู้ฟังใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหา
7. นิทานสร้างความกล้าให้กับเด็ก
8. นำนิทานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
9. นิทานเสริมสร้างจินตนาการ
10. รู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ปารณิ ปรียวาทิ (2551, หน้า 29) กล่าวว่า นิทานมีคุณค่าและประโยชน์ คือเป็นวิธีการให้ความรู้ที่จะทำให้เด็กสนใจเรียนรู้ สามารถจดจำและกล้าแสดงออก ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่ประทับใจ สร้างสมาธิผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง

จากการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของนิทาน สรุปได้ว่า คือ นิทานมีประโยชน์ เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย ทั้ง 4 ด้าน จากการฟังนิทาน ช่วยเปลี่ยนทัศนคติไม่ดี แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก สร้างสมาธิ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีขึ้น

นักเรียนปฐมวัย

นักเรียนปฐมวัย หมายถึง เด็กที่อยู่ในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 1-2 ในโรงเรียนภาครัฐและชั้นอนุบาล 1-3 ภาคเอกชน โดยทั่วไปมีอายุประมาณ 3-6 ปี

การเตรียมความพร้อมด้านการฟังและการพูด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553) แนะนำการสร้างประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กช่วงอายุ 4-6 ปี ว่าควรหัดให้เด็กพูดและตอบคำถามเต็มประโยค ถูกหลักไวยากรณ์ และรู้จักจัดประเภท พูดเป็นประโยค คำที่ใช้ทุกคำโดยเฉพาะลักษณะนามและ กิจกรรมในการเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่สำคัญ คือ การอ่านหนังสือ การเล่านิทาน การเล่นหุ่น การท่องคำกลอน

จิตาพร เอี่ยมสะอาด (2548, หน้า 26-28) ภาษาของเด็กในวัยนี้มีความสำคัญมาก เด็กพร้อมที่จะฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการรู้คำศัพท์ การออกเสียงคำให้ชัดเจน การใช้ประโยคเพื่อการติดต่อสื่อสาร การบอกชื่อวัตถุ สิ่งของ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อายุ เพศ โอกาส และสิ่งแวดล้อมที่เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาได้ดีกว่าเด็กชายในระยะแรก แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามขั้นตอน มีลักษณะเหมือนขั้นบันได เริ่มตั้งแต่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยแต่ละขั้นตอน จะมีความเหลื่อมล้ำเชื่อมสัมพันธ์กันและกัน ไม่แยกกันโดยสิ้นเชิง พัฒนาการทางภาษาขั้นต้นจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทางภาษาขั้นที่สูงขึ้น พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ครอบคลุมทักษะทางภาษา 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งแต่ละทักษะจะมีพัฒนาการไปตามวัย ดังนี้

การเตรียมความพร้อมด้านการฟัง

พัฒนาการด้านการฟัง

การฟังเป็นกระบวนการแรกของการรับรู้ และเป็นตัวจัดประกายให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียร และแรงจูงใจ การพัฒนาการฟัง จะเป็นขั้นตอนตามระดับอายุของผู้ฟัง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พัฒนาการทางภาษาด้านทักษะการฟังของเด็กปฐมวัย (จิตาพร เอี่ยมสะอาด, 2548, หน้า 24)

อายุ	พัฒนาการด้านการฟัง
5-6 ปี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชอบฟังเรื่องราว เรื่องสั้นต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ และบอกตัวละครที่ชอบได้ 2. มีมารยาทในการฟัง 3. มีสมาธิในการฟังเรื่องที่สนใจ 4. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 5. ฟังคำสั่งหลายขั้นตอนที่ไม่เกี่ยวข้องและสามารถปฏิบัติตามได้

การเตรียมความพร้อมด้านการพูด

พัฒนาการด้านการพูด

พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กเป็นไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับการฟัง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสติปัญญา การส่งเสริม และโอกาสในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการพัฒนาที่มีกระบวนการต่อเนื่องมาตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มจากการฟังเสียงรอบตัวและพัฒนาไปถึงขั้นการใช้คำอย่างมีความหมาย มีการใช้ประโยคยาวขึ้น จนกระทั่งเด็กสามารถใช้ประโยคที่ซับซ้อนและมีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นเป็นลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พัฒนาการทางภาษาด้านทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย

อายุ	พัฒนาการด้านการพูด
5-6 ปี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชอบสนทนากับเพื่อนหรือผู้ใหญ่มากกว่าเล่นสิ่งของ 2. มีความสนุกสนานที่ได้สนทนา 3. บอกความต้องการพื้นฐานได้ 4. อธิบายความรู้สึกและความต้องการได้อย่างเป็นเรื่องเป็นราว 5. ใช้ท่าทางประกอบในการเล่าเรื่อง 6. อธิบายภาพและเล่าเรื่องจากภาพได้ 7. เล่านิทานที่เคยได้ยินหรือสิ่งที่พบเห็นได้ 8. ตั้งคำถามถามผู้อื่นว่าอย่างไร 9. ตอบคำถามโดยอาศัยการรับรู้ 10. ชักถามสิ่งที่สงสัยและร่วมอภิปรายหาคำตอบได้ 11. ใช้คำบุพบท สันธานง่าย ได้ เช่น กับ แต่ และ เป็นต้น 12. พูดคำคล้องจอง ร้องเพลง และทำท่าประกอบได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการพูด สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาเริ่มพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่แรกเกิด แล้วจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการตามวัยของเด็ก โดยเริ่มจากการฟังเสียงจากสิ่งรอบตัว แล้วพัฒนาไปสู่คำที่มีความหมาย ทั้งนี้พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามระดับอายุ และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน นั่นคือพัฒนาการทางภาษาขั้นต้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาขั้นที่สูงขึ้น โดยเริ่มจากทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามลำดับ กล่าวคือ พัฒนาการด้านการฟังเป็นฐานข้อมูลไปสู่พัฒนาการด้านการพูด ส่วนการอ่านเป็นฐานข้อมูลไปสู่พัฒนาการด้านการเขียน เป็นต้น

แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาทักษะภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย

การฟังเป็นทักษะทางภาษาทักษะแรกที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์ทุกคน เพราะเด็กสามารถที่จะรับฟังได้ก่อนทักษะอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และพัฒนามาจนคลอต่อเนื่องยาวยาวจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งแรกที่เด็กสามารถทำได้ คือการฟัง อันเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญทำหน้าที่ในการรับข่าวสารข้อมูลไปสู่การพูด การอ่าน และการเขียนต่อไป แต่สำหรับเด็กปฐมวัยการฝึกให้รู้จักฟังเสียงต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวทั้งเสียงที่มีความหมายและไม่มี ความหมาย เช่น

เสียงสัตว์ร้อง เสียงพูด เสียงปรบมือ เสียงในโทรศัพท์ เสียงลมพัด เสียงจากธรรมชาติอื่น ๆ เป็นต้น เป็นการกระตุ้นให้ประสาทสมองทำงาน เด็กจะเริ่มจำเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินเป็นหนทางไปสู่การใช้ความคิดแยกแยะจำแนกประเภทสิ่งที่รับรู้ และพัฒนาเรื่อย ๆ จนเกิดความแม่นยำในการแยกแยะ และสามารถพูดสื่อสารได้ในที่สุด ดังนั้นการฝึกให้เด็กเกิดทักษะการฟังและทักษะการพูด ตั้งแต่วัยเด็ก จึงเป็นรากฐานของการพัฒนากระบวนการรับรู้ทางความคิด

การส่งเสริมพัฒนาทักษะการฟัง

การฟังเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาของบุคคลในระดับต่อไป และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมความสามารถในการฟังให้แก่เด็กปฐมวัย ย่อมช่วยให้เด็กเจริญงอกงามอย่างมีคุณภาพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ เนื่องจากการฟังเป็นการรับข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อการตัดสินใจ ฉะนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการฟัง ควรจะรู้เทคนิควิธีการพัฒนาทักษะการฟังให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง ดังตัวอย่างเทคนิคการพัฒนาทักษะการฟังต่อไปนี้ (จิตอาพร เอี่ยมสะอาด, 2548, หน้า 168-172)

1. ใช้สิ่ง que เด็กชอบมาเป็นเงื่อนไขในการสอน

2. ใช้สิ่ง que เด็กชอบมาเป็นเงื่อนไขในการสอน เช่น โดยธรรมชาติเด็ก ๆ ทุกคนชอบฟัง

นิทานครูก็นำนิทานมาจัดกิจกรรมเพื่อสอนทักษะการฟังด้วยการปฏิบัติดังนี้

2.1 เลือกนิทานที่เด็กสนใจ สอดคล้องกับพัฒนาการ และความต้องการของเด็กแต่ละวัย ตลอดจนเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกนิทาน

2.2 สร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนเล่านิทานทุกครั้ง เช่น ในระหว่างที่เล่านิทานเด็ก ๆ ต้องตั้งใจฟัง หากมีข้อสงสัยควรยกมือถาม หรือเมื่อครูเล่านิทานจบแล้วเด็ก ๆ ต้องปรบมือให้ผู้เล่า

2.3 การใช้น้ำเสียงในการเล่านิทาน ควรเหมาะสมกับบุคลิกของตัวละคร โทนเสียงสูงบ้าง เสียงต่ำบ้าง เสียงดังบ้าง เสียงเบาบ้าง เพื่อดึงดูดความสนใจเด็กและให้เด็กตั้งใจฟังอย่างมีสมาธิ

2.4 การแสดงท่าทางหรือการใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจะทำให้เด็กมีความตั้งใจฟังมากกว่าการเล่าแบบปากเปล่า

2.5 หลังจากเล่านิทานเสร็จแล้ว ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กและให้เด็กซักถามหรือเล่าเรื่องย้อนกลับเพื่อประเมินผลทักษะการฟังของเด็ก

2.6 ครูควรเสริมแรงเด็กที่มีทักษะการฟังดี เช่น มีมารยาทในการฟัง

2.7 ครูควรจัดที่นั่งให้เด็กมองเห็นผู้เล่านิทานอย่างทั่วถึง

การเตรียมความพร้อมด้านการฟังและการพูด

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ (2549, หน้า 214-215) ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่งช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม

เกิดความอบอุ่น เด็กแนวคิดตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้าง เด็กสามารถสร้างจินตนาการในสมองซึ่งก่อให้เกิดการทดลองขึ้น เด็กสามารถสร้างจินตนาการถึงวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรืออยู่ในอดีต เด็กสามารถทำการทดลองให้สมองและทำได้เร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริง ๆ จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของภาษา สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อความหมาย การคิด จินตนาการ การแสดงออก และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเด็กจะต้องมีความพร้อมทางภาษาในด้าน การฟัง อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน อย่างมีความหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน เป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

ความหมายของการฟัง

การฟังเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษา ในการเก็บข้อมูลนำไปสู่ทักษะการพูด การอ่าน และการเขียนในชีวิตประจำวันมากที่สุด การฟังของเด็ก เป็นการรับรู้ โดยประสาทสัมผัสทางหู แล้วคิดตามเรื่องราวที่ได้ยิน อาจเกิดจากการได้ยิน โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้นิยาม ของการฟัง ไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2545, หน้า 86) กล่าวว่า การฟัง เป็นทักษะที่สำคัญมากเพราะในสังคมของพวกเรา จะใช้ทักษะการฟังประมาณร้อยละ 50 ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด และใช้เวลาในการพูด การอ่าน และการเขียนลดหลั่นลงมา ตามลำดับ

นิตยา ประพฤติกิจ (2536, หน้า 46) กล่าวว่า การฝึกให้เด็กรู้จักฟังจะช่วยให้เด็กเพิ่มพูนคำศัพท์ เรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ โครงสร้างของภาษาพูด และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กใช้ภาษาพูดถูกต้องยิ่งขึ้น รู้จักพูดคุยกับเพื่อนฝูง ทั้งยังกระตุ้นให้เด็กใช้จินตนาการ จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการฟัง สรุปได้ว่า การฟังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทางภาษาไทย เกิดจากการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทางหู แล้วแปลความหมายโดยใช้ความคิดและการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อประเมินคุณค่าว่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด นำไปสู่การแสดงปฏิกิริยาได้ตามที่ต้องการ และสามารถดึงออกมาใช้ในการสื่อสารต่อไป นับเป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้มากที่สุด ก่อนการใช้ทักษะการพูด การอ่าน และการเขียน ในการเรียนรู้ต่อไป

ความหมายของการพูด

มีนักการศึกษาให้นิยามของการพูดไว้ดังนี้

ปานใจ จารุวนิช (2548, หน้า 20) ได้กล่าวไว้ว่า การพูดเป็นการเปล่งเสียง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดสอบความคิดของตนเอง แสดงความรู้สึก ซึ่งจัดว่าการพูดเป็นการสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์ โดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา อากัปกริยา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความต้องการของผู้พูดส่งไปสู่ผู้ฟัง

รังสรรค์ จันดี (2541 อ้างถึงใน ลักษณะ คำก่อน, 2553, หน้า 38) ได้จำกัดความของการพูดว่า การพูด หมายถึง กระบวนการหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ ผู้พูดจะเป็นผู้ส่งสารอันเป็นเนื้อหาสาระ ข้อมูล ความรู้ ความต้องการและความคิดเห็นของตนเอง ส่งไปยังผู้ฟังหรือผู้รับสาร เพื่อให้ทราบและเกิดการตอบสนองในขั้นตอนสุดท้าย

วรรณท์ อักษรพงศ์ (2539 อ้างถึงใน กิ่งแก้ว ชินพงษ์, 2553, หน้า 49) การพูด หมายถึง การสื่อความหมายซึ่งกันและกันในสังคมโดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เสียง อากัปกิริยาต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกของผู้พูด ไปสู่ผู้ฟัง

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการพูด สรุปได้ว่า การพูดเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ในการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาในรูปของน้ำเสียง ถ้อยคำ อากัปกิริยาท่าทาง สีหน้าแวตาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อถ่ายทอดหรือบอกเล่า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือทดสอบความรู้สึกของตน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจและมีการตอบสนองความต้องการ

ความสำคัญของการฟังและการพูด

ความสำคัญของการฟัง

การฟังว่า เป็นทักษะที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มาก เพราะมนุษย์ทุกคนต้องใช้ทักษะการฟังในการติดต่อสื่อความซึ่งกันและกัน การรับรู้ การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟังยังมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการพูดอย่างมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการพูด

นิตยา ประพฤติกิจ (2546, หน้า 46) กล่าวว่า การฝึกให้เด็กรู้จักฟังจะช่วยให้เด็กเพิ่มพูนคำศัพท์ เรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์โครงสร้างของภาษาพูดและได้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กใช้ภาษาพูดได้ถูกต้องยิ่งขึ้น รู้จักพูดคุยกับเพื่อนฝูง ทั้งยังกระตุ้นให้เด็กได้ใช้จินตนาการ

วรรณิ โสมประยูร (2545, หน้า 46) กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะที่สำคัญมาก เพราะในสังคมของคนเราจะใช้ทักษะการฟังประมาณร้อยละ 50 ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด และใช้เวลาในการพูด การอ่าน และการเขียนลดหลั่นลงมาตามลำดับ

ความสำคัญของการพูด

การพูดและการสนทนามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมากทั้งในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงาน ดังที่นักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

พิชญาดา ธาตุอินจันทร์ (2551, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การพูดมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เป็นการสื่อความเข้าใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยนั้น พ่อแม่ ครู ผู้ที่

เกี่ยวข้องต้องหาวิธีการเทคนิคต่าง ๆ ในการส่งเสริมพัฒนาการพูดด้วยการให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ ด้วยการพูดคำตอบจากคำทนายของปริศนาคำทนายจะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ สื่อความหมายจากภาพเป็นเรื่องราวได้ ตลอดจนแปลความหมายของคำพูดเป็นประโยคสมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน ได้อย่างถูกต้อง

สิวพร นิลสุข (2551, หน้า 28) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม การพูดเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้กิจการต่าง ๆ สำเร็จไปด้วยดี เนื่องจากการพูดต้องอาศัยน้ำเสียงเป็นสื่อ การที่ผู้พูดสามารถใช้ระดับเสียงต่าง ๆ กันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมก็จะช่วยโน้มน้าวจิตใจของผู้ฟังไปในทางที่ผู้พูดมุ่งหมายได้ง่าย นอกจากนี้ในการพูด ผู้ฟังยังจะได้เห็นสีหน้าท่าทางของผู้พูดเป็นส่วนประกอบ ยิ่งทำให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และการพูดยังสามารถสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็วกว่าการสื่อความหมายด้วยวิธีอื่น ๆ

ดวงสมร ศรีไสดำ (2552, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่งใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็น เพื่อให้ผู้อื่นได้รู้ได้เข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัย หากผู้เกี่ยวข้องคือพ่อแม่และครู รู้จักวิธีที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดที่เหมาะสมและฝึกบ่อย ๆ ก็จะทำให้เด็กพูดได้อย่างชัดถ้อยชัดคำ กล่าวแสดงออกทางการพูด รู้จักเรียงลำดับทางการพูดของเรื่องราวก่อนหลังวกไปวกมา ทำให้การสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนถูกต้องชัดเจนขึ้น จะเห็นว่าการพูดเป็นการส่งข้อมูลออกเพื่อติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตลอดเวลา เนื่องจากมนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และการพูดยังมีความสำคัญตลอดไปตราบเท่าที่ผู้คนใช้การฟัง พูด อ่าน และเขียนสื่อความหมายกันอยู่ การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากทักษะการฟัง ใช้เพื่อติดต่อระหว่างตัวเองกับบุคคลอื่น หากจะถามว่าการพูดต้องอาศัยอะไรบ้าง หลายคนคงไม่ลังเลที่จะตอบว่า การพูดต้องมีปาก มีลิ้น มีกล่องเสียง ถ้าจะดูอย่างผิวเผินมีแต่อวัยวะดังกล่าวก็สามารถพูดได้แล้ว แต่หาใช่เช่นนั้นไม่ แท้ที่จริงแล้วการที่เด็กจะพูดได้ก่อนคนอื่น ต้องอาศัยการฟังก่อนและต้องเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูดด้วย ทั้งวิธีการออกเสียงและวิธีใช้ภาษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการพูด สรุปได้ว่า การพูดเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญอย่างหนึ่งใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็น เพื่อให้ผู้อื่นได้รู้ได้เข้าใจ

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ภาษาของเด็กในวัยนี้มีความสำคัญมาก เด็กพร้อมที่จะฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการรู้คำศัพท์ การออกเสียงคำให้ชัดเจน การใช้ประโยคเพื่อการติดต่อสื่อสาร การบอกชื่อวัตถุ สิ่งของ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อายุ เพศ โอกาส และสิ่งแวดล้อมที่เป็น

องค์ประกอบในการพัฒนาได้ดีกว่าเด็กชายในระยะแรก แต่อย่างไรก็ตามลักษณะพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามขั้นตอนมีลักษณะเหมือนขั้นบันไดเริ่มตั้งแต่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยแต่ละขั้นตอนจะมีความเหลื่อมล้ำเชื่อมสัมพันธ์กันและกัน ไม่แยกกัน โดยสิ้นเชิง พัฒนาการทางภาษาขั้นต้นจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทางภาษาขั้นที่สูงขึ้น พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ครอบคลุมทักษะทางภาษา 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งแต่ละทักษะจะมีพัฒนาการ ไปตามวัย ดังนี้

1. พัฒนาการด้านการฟัง การฟังเป็นกระบวนการแรกของการรับรู้ และเป็นตัวจัดประกายให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียร (จิตาพร เอี่ยมสะอาด, 2548, หน้า 24)

2. พัฒนาการด้านการพูด พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กเป็นไปตามขั้นตอน เช่นเดียวกับการฟัง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสติปัญญา การส่งเสริม และ โอกาสในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการพัฒนาที่มีกระบวนการต่อเนื่องมาตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มจากการฟังเสียงรอบตัวและพัฒนาไปถึงขั้นการใช้คำอย่างมีความหมาย มีการใช้ประโยคยาวขึ้น จนกระทั่ง เด็กสามารถ ใช้ประโยคที่ซับซ้อน และมีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น เป็นลำดับ จิตาพร เอี่ยมสะอาด (2548, หน้า 26-28)

จากการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาเริ่มพัฒนาเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่แรกเกิด แล้วจะพัฒนาการ ไปตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการตามวัยของเด็ก โดยเริ่มจากการฟังเสียงจากสิ่งรอบตัว แล้วพัฒนาไปสู่คำที่มีความหมาย พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามระดับอายุ และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน นั่นคือพัฒนาการทางภาษาขั้นต้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาขั้นที่สูงขึ้น โดยเริ่มจากทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามลำดับ กล่าวคือ พัฒนาการด้านการฟังเป็นฐานข้อมูลไปสู่พัฒนาการด้านการพูด ส่วนการอ่านเป็นฐานข้อมูลไปสู่พัฒนาการด้านการเขียน เป็นต้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษา

จิตาพร เอี่ยมสะอาด (2548, หน้า 37-41) ได้กล่าวถึงทฤษฎีและแนวความคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยไว้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน

ผู้คิดตั้งทฤษฎีนี้ คือ Mowrer ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาให้ชื่อทฤษฎีของเขาว่า Autistic Theory หรือ Autism Theory of Speech Acquisition เขาทดลองการสอนพูดกับนก พบว่านกจะเลียนเสียงพูดของคนเฉพาะเสียงหรือคำที่ผู้ฝึกพูดด้วยเวลาที่มันอิ่มหรือหลับ ไปด้วยความรัก

นอกจากนี้คำเหล่านี้ยังทำให้นักผลิตเพลนและเป็นสุข การที่นักแก้วนกขุนทองสามารถทำเสียงต่าง ๆ ได้หลายอย่างนี้เอง จึงมีบางเสียงที่คล้ายคลึงกับเสียงที่ใช้ในภาษาพูดของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความชื่นชมยินดี ดังนั้นเมื่อนกได้ยินเสียงตัวมันเองเปล่งเสียงออกมาคล้ายคลึงกับเสียงที่นำมาความปีติมาให้ขณะกินอาหารหรือถูกลูบไต่ด้วยความรัก นกจึงเลียนเสียงตามไปด้วย การให้รางวัลอย่างเหมาะสมจะทำให้การเลียนเสียงของนกดีขึ้นจนสามารถพูดเป็นคำเป็นประโยคได้ เช่น “แก้วจอกินข้าว” เสียงที่เปล่งออกมาจะเป็นลักษณะของการให้รางวัลแก่ตนเอง เขาได้นำหลักจากทฤษฎีมาใช้กับการเรียนรู้ของเด็กในการหัดพูดคำแรก และเชื่อว่าใช้ได้เช่น แม่พูดคำว่า “แม่” หรือ “ลูก” เป็นพัน ๆ ครั้งขณะป้อนข้าว อาบน้ำ เล่น เข้กล่อมให้นอน จึง พบว่า บางครั้งเด็กก็เปล่งเสียง “แม่” ขณะเสียงและยังพูดคำนี้ทำให้เด็กมีความรู้สึกปิติ ปลายปลื้มก็จะยิ่งพูดซ้ำมากกว่าพยางค์หรือคำอื่นที่ไม่มีความหมายให้จดจำเป็นพิเศษ ด้วยวิธีนี้เองทำให้เด็กพัฒนาถ้อยคำที่ใช้ในภาษามากขึ้น ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับรางวัลที่เด็กจะได้รับจากแม่ ส่วนในแง่ของปัญหาด้านความเข้าใจมักมีผู้กังขานั้นก็อธิบายได้ว่า ความหมายของเด็กอาจเกิดจากการโยงความสัมพันธ์ เช่น เมื่อแม่พูดว่า “แม่” แม่ก็ปรากฏตัว หรือการให้เข้าใจความหมายคำว่า “ลูก” ด้วยการชี้ให้ดูในกระจก ทฤษฎีนี้เป็นการเรียนรู้การพูดของเด็กที่เกิดจากการเลียนเสียงกัน เนื่องจากความพึงพอใจที่จะทำเช่นนั้น โม่เวอร์เชื่อว่าความสามารถในการฟังและความผลิตเพลนจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตัวเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็ก

ทฤษฎีการเลียนแบบ (The imitation theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นเกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง โดยผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด คือ Lewis เป็นนักภาษาศาสตร์ในปี ค.ศ. 1951 กล่าวว่า การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของตัวเองเป็นปฐม ปกติช่วงความสนใจของเด็กนั้นสั้นมาก เพื่อที่จะชดเชยเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำ ๆ กัน ซึ่งทำให้เด็กมักพูดซ้ำ ๆ ในระยะของการเล่นเสียง บางครั้งก็ใช้การเคาะ โตะ เคาะจังหวะไปด้วย เมื่อศึกษาถึงกระบวนการเลียนแบบภาษาพูด ก็ พบว่าจุดเริ่มต้นเกิดเมื่อพ่อแม่เลียนแบบเด็ก ในระยะเล่นเสียง เช่น เด็กเผชิญกับการพูดซ้ำพยางค์ “แม่” เมื่อเสียงที่เด็กเปล่งออกมานั้นก่อให้เกิดความสนใจ เด็กก็จะกล่าวซ้ำอีก การฝึกภาษาที่ด้นนั้นเด็กควรได้รับการฝึกจนกระทั่งมีคำตอบที่คงที่ มีความต้องการพูดซ้ำ ๆ เมื่อพ่อแม่มาพูดหยอกล้อด้วยขณะที่เล่นเสียงพ่อแม่ควรใช้ระยะเงียบมาช่วยฝึกด้วย เช่น ช่องว่างระหว่างการทำเสียงอ้อแอ้เด็กจะหยุดเงียบ แม่อาจเร้าความสนใจเด็กใหม่โดยเร้าให้พูด “แม่ ๆ ” ถ้าเด็กตอบสนองด้วยการเลียนแบบก็ควรให้ฝึกต่อไป ขึ้นถัดไป คือ การหัดพูดเป็นคำ ในการฝึกทั้งสองขั้นนี้พ่อแม่จำเป็นต้องเลือกเวลาที่เหมาะสม

ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข Rheingold et al. พบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง ซึ่ง Todd และเพื่อนร่วมงานก็แสดงให้เห็นว่าการให้รางวัลทางสังคมทำให้เด็กอายุ 3 เดือนเปล่งเสียงมากขึ้น แต่พบว่า เฉพาะเสียงที่บ่งความปิติยินดี ไม่อาจทำให้เพิ่มการตอบสนองได้ เพราะเขาทดลองใช้เทปบันทึกเสียงแทนคน ปรากฏว่าไม่มีการตอบสนองตรงข้ามกับนกแก้วนกขุนทองที่สามารถวางเงื่อนไขด้วยงานเสียงหรือเทปก็ได้เด็กนั้นต้องการตอบสนองจากผู้ใหญ่จริง ๆ ดังนั้นเด็กจึงเลียนแบบวิธีการออกเสียงด้วยวิธีนี้ ยิ่งไปกว่านั้นเสียงแม่ปรากฏควบคู่กับการให้อาหาร ซึ่งจัดเป็นการเสริมกำลังโดยตรงอยู่แล้วก็เท่ากับช่วยให้เด็กพูดมากขึ้น ดังนั้นเด็กที่มีเสียงพูดเหมือนพ่อแม่มาก ก็คือเด็กที่ได้รับการเสริมกำลังมากกว่าเด็กคนอื่นนั่นเอง ยิ่งพ่อแม่ตอบสนองอย่างเต็มอกเต็มใจและร่าเริงเมื่อเด็กพูด “แม่ แม่” มากกว่าเมื่อพูดคำไร้ความหมาย แล้วพยางค์นั้นก็จะยิ่งปรากฏบ่อยให้การพูดของเด็ก

ทฤษฎีการรับรู้ (Perception theory)

ในบางครั้งเด็กจะพูดคำที่ไม่เคยพูดหรือไม่เคยถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียงก็มิได้เปล่งเสียงที่คล้ายกับคำนั้น จึงสงสัยว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ซึ่ง Liberman ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจะจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วยทำนองเดียวกับเด็กหูตึง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังแล้วพูดซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness theory)

Chomsky นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันเป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่าเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language acquisition device) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D) เครื่องมือนี้จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายรับข้อมูลทางภาษามาจากประโยคต่าง ๆ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้กฎต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษา กฎทางไวยากรณ์ต่าง ๆ นี้ คือ ความรู้ในภาษา (Competence) ทฤษฎีนี้มีผู้วิจารณ์มากเพราะไม่ทราบว่า แอล เอ ดี อยู่ที่ไหน จึงดูไร้เหตุผล นอกจากนี้การระบุว่า แอล เอ ดี รับเฉพาะข้อมูลทางภาษาโดยไม่พิจารณาสถานการณ์อื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมก็จะดูผิดธรรมชาติ ในการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กนั้นเด็กจะต้องเรียนรู้ทั้งระดับเสียง ระดับความหมาย และระดับไวยากรณ์ แต่ความรู้ในภาษาตามทัศนะของชอมสกีนั้น หมายถึง กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์อย่างเดียว และละทิ้งระดับความหมายโดยสิ้นเชิง ทฤษฎีของเขาจึงไม่ได้รับการยอมรับโดยทั่วถึงกัน

สรุปได้ว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้จากการเลียนแบบเสียงจากประสบการณ์ด้านการฟังจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ซึ่งสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้พัฒนาการทางภาษามี

พัฒนาการขั้นตอนนี้เด็กจะจดจำคำพูดที่ตนเองได้ยินซ้ำ ๆ และเป็นคำที่ตนเองมีความสุขหรือเป็นพฤติกรรมในทางบวก เมื่อเด็กได้ยินคำที่ตนเองมีความสุขก็จะจำและเลียนแบบเสียงสามารถพูดออกมาเป็นคำได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษา

ชิตาพร เอี่ยมสะอาด (2548, หน้า 37-41) ได้กล่าวถึงทฤษฎีและแนวความคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน ผู้คิดตั้งทฤษฎีนี้ คือ Mowrer ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาให้ชื่อทฤษฎีของเขาว่า Autistic theory หรือ Autism theory of speech acquisition เขาทดลองการสอนพูดกับนก พบว่า นกจะเลียนเสียงพูดของคนเฉพาะเสียงหรือคำที่ผู้ฝึกพูดด้วยเวลาที่มันอิ่มหรือดูปลื้มด้วยความรัก นอกจากนี้คำเหล่านี้ยังทำให้นกเพลิดเพลินและเป็นสุข การที่นกแก้วนกขุนทองสามารถทำเสียงต่าง ๆ ได้หลายอย่างนี้เอง จึงมีบางเสียงที่คล้ายคลึงกับเสียงที่ใช้ในภาษาพูดของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความชื่นชมยินดี ดังนั้นเมื่อนกได้ยินเสียงตัวมันเองเปล่งเสียงออกมาคล้ายคลึงกับเสียงที่นำมาความปิติมาให้ขณะกินอาหารหรือถูกดูปลื้มด้วยความรัก นกจึงเลียนเสียงตามไปด้วย การให้รางวัลอย่างเหมาะสมจะทำให้การเลียนเสียงของนกดีขึ้นจนสามารถพูดเป็นคำเป็นประโยคได้ เช่น “แก้วจ๋า กินข้าว” เสียงที่เปล่งออกมาจะเป็นลักษณะของการให้รางวัลแก่ตนเอง เขาได้นำหลักจากทฤษฎีมาใช้ในการเรียนรู้ของเด็กในการหัดพูดคำแรก และเชื่อว่าใช้ได้ เช่น แม่พูดคำว่า “แม่” หรือ “ลูก” เป็นพัน ๆ ครั้งขณะป้อนข้าว อาบน้ำ เล่น เท่ล่อมให้นอน จึงพบว่า บางครั้งเด็กก็เปล่งเสียง “แม่” ขณะเสียงและยังพูดคำนี้ทำให้เด็กมีความรู้สึกปิติ ปลอดภัยก็จะยิ่งพูดซ้ำมากกว่าพยางค์หรือคำอื่นที่ไม่มีความหมายให้จดจำเป็นพิเศษ ด้วยวิธีนี้เองทำให้เด็กพัฒนาถ้อยคำที่ใช้ในภาษามากขึ้น ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับรางวัลที่เด็กจะได้รับจากแม่ ส่วนในแง่ของปัญหาด้านความเข้าใจมักมีผู้กังขานั้น ก็อธิบายได้ว่า ความหมายของเด็กอาจเกิดจากการโยงความสัมพันธ์ เช่น เมื่อแม่พูดว่า “แม่” แม่ก็ปรากฏตัว หรือการให้เข้าใจความหมายคำว่า “ลูก” ด้วยการชี้ให้ดูในกระจก ทฤษฎีนี้เป็นการเรียนรู้การพูดของเด็กที่เกิดจากการเลียนเสียงกัน เนื่องจากความพึงพอใจที่จะทำเช่นนั้น Mowrer เชื่อว่าความสามารถในการฟังและความเพลิดเพลินจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตัวเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็ก

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The imitation theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นเกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง โดยผู้ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับ การเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด คือ Lewis เป็นนักภาษาศาสตร์ในปี ค.ศ. 1951 กล่าวว่า การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของตัวเองเป็นปฐม ปกติช่วงความสนใจของเด็กนั้นสั้นมาก เพื่อที่จะชัดเจนเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำ ๆ กัน ซึ่งทำให้

เด็กมักพูดซ้ำ ๆ ในระยะของการเล่นเสียง บางครั้งก็ใช้การเคาะ โຕ้ะ เคาะจังหวะไปด้วย เมื่อศึกษาถึงกระบวนการเรียนแบบภาษาพูด ก็พบว่า จุดเริ่มต้นเกิดเมื่อพ่อแม่เลียนแบบเด็ก ในระยะเล่นเสียง เช่น เด็กเผชิญกับการพูดซ้ำอย่าง “แม่” เมื่อเสียงที่เด็กเปล่งออกมานั้นก่อให้เกิดความสนใจ เด็กก็จะกล่าวซ้ำอีก การฝึกภาษาที่ดึ้นนั้นเด็กควรได้รับการฝึกจนกระทั่งมีคำตอบที่คงที่มีความต้องการพูดซ้ำ ๆ เมื่อพ่อแม่มาพูดหยอกล้อด้วยขณะที่เล่นเสียงพ่อแม่ควรใช้ระยะเงียบมาช่วยฝึกด้วย เช่น ช่องว่างระหว่างการทำเสียงอ้อแอ้เด็กจะหยุดเงียบ แม่อาจเร้าความสนใจเด็กใหม่โดยเร้าให้พูด “แม่ ๆ” ถ้าเด็กตอบสนองด้วยการเลียนแบบก็ควรให้ฝึกต่อไป ขึ้นถัดไป คือ การหัดพูดเป็นคำ ในการฝึกทั้งสองขั้นนี้พ่อแม่จำเป็นต้องเลือกเวลาที่เหมาะสม

3. ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข Rheingold et al. พบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง ซึ่ง Todd และเพื่อนร่วมงานก็แสดงให้เห็นว่าการให้รางวัลทางสังคมทำให้เด็กอายุ 3 เดือนเปล่งเสียงมากขึ้น แต่พบว่า เฉพาะเสียงที่บ่งความปิติยินดี ไม่อาจทำให้เพิ่มการตอบสนองได้ เพราะเขาทดลองใช้เทปบันทึกเสียงแทนคน ปรากฏว่าไม่มีการตอบสนองตรงข้ามกับนกแก้วนกขุนทอง ที่สามารถวางเงื่อนไขด้วยงานเสียงหรือเทปก็ได้เด็กนั้นต้องการตอบสนองจากผู้ใหญ่จริง ๆ ดังนั้นเด็กจึงเลียนแบบวิธีการออกเสียงด้วยวิธีนี้ ยิ่งไปกว่านั้นเสียงแม่ปรากฏควบคู่กับการให้อาหาร ซึ่งจัดเป็นการเสริมกำลังโดยตรงอยู่แล้วก็เท่ากับช่วยให้เด็กพูดมากขึ้น ดังนั้นเด็กที่มีเสียงพูดเหมือนพ่อแม่มาก ก็คือเด็กที่ได้รับการเสริมกำลังมากกว่าเด็กคนอื่นนั่นเอง ยิ่งพ่อแม่ตอบสนองอย่างเต็มอกเต็มใจและร่าเริงเมื่อเด็กพูด “แม่ แม่” มากกว่าเมื่อพูดคำไร้ความหมาย แล้วพยางค์นั้นก็ยิ่งปรากฏบ่อยให้การพูดของเด็ก

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Perception theory) ในบางครั้งเด็กจะพูดคำที่ไม่เคยพูดหรือไม่เคยถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียงก็ได้เปล่งเสียงที่คล้ายกับคำนั้น จึงสงสัยว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ซึ่ง Liberman ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจะจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วยตนเองเดียวกับเด็กหูตึง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังแล้วพูดซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innatenes theory) Chomsky นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันเป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่าเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language acquisition device) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D) เครื่องมือนี้จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายรับข้อมูลทางภาษามาจากประโยคต่าง ๆ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้กฎต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษากฎทางไวยากรณ์ต่าง ๆ นี้ คือ ความรู้ในภาษา (Competence) ทฤษฎีนี้มีผู้วิจารณ์มากเพราะไม่ทราบว่า แอล เอ ดี อยู่ที่ไหน จึงดูไร้เหตุผลนอกจากนี้การระบุว่า แอล เอ ดี รับเฉพาะข้อมูลทางภาษาโดย

ไม่พิจารณาสถานการณ์อื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมก็จะดูผิดธรรมชาติในการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กนั้นเด็กจะต้องเรียนรู้ทั้งระดับเสียง ระดับความหมาย และระดับไวยากรณ์ แต่ความรู้ในภาษาตามทัศนะของ Chomsky นั้น หมายถึง กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์อย่างเดียว และละทิ้งระดับความหมายโดยสิ้นเชิง ทฤษฎีของเขาจึงไม่ได้รับการยอมรับโดยทั่วถึงกันสรุปได้ว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้จากการเลียนแบบเสียงจากประสบการณ์ด้านการฟังจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ซึ่งสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้พัฒนาการทางภาษามีพัฒนาการขึ้น ทั้งนี้เด็กจะจดจำคำพูดที่ตนเองได้ยินซ้ำ ๆ และเป็นคำที่ตนเองมีความสุขหรือเป็นพฤติกรรมในทางบวก เมื่อเด็กได้ยินคำที่ตนเองมีความสุขก็จะจำและเลียนแบบเสียงสามารถพูดออกมาเป็นคำได้ ดังนั้น เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้จากการเรียนรู้ทางสังคม โดยผ่านทางกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเด็ก มีแม่แบบที่ดีที่จะให้เด็กได้สังเกตและเลียนแบบการใช้ภาษาจากบุคคลแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องโดยผ่านกระบวนการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งต้องอาศัยกลไกภายในสมองเกิดการจัดระบบประมวลผล และสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อเรียนรู้ภาษาให้ถูกต้องในบริบทของสังคม ในขณะที่เดียวกันพันธุกรรมก็ยังคงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสภาพแวดล้อมอื่น มีชัย เอี่ยมจินดา (2546, หน้า 66) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้ภาษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นพูดไม่ชัดหรือพูดจ้อ (Babbling stage) ขั้นพูดไม่ชัดหรือพูดจ้อเป็นขั้นตอนที่เด็กสามารถเปล่งเสียงอ้อแอ้ได้ แต่ยังเป็นเสียงที่ไม่มีมีความหมาย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเชื่อม โยงเสียงกับความหมาย (Holophrastic stage) เป็นขั้นตอนที่เด็กสามารถเชื่อม โยงกับความหมายได้ โดยทั่วไปรูปแบบภาษาของเด็กในช่วงนี้จะมีลักษณะ 1 คำเท่ากับ 1 ประโยค

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นผลิตประโยคสองคำ (Two-word stage) ขั้นตอนนี้เด็กสามารถผลิตประโยคได้โดยใช้คำหลัก 2 คำ ประโยคที่เด็กสร้างในขั้นตอนนี้จะขาดคำเชื่อม คำขยาย รวมทั้งไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ เช่น “พ่อ-ข้าว” ซึ่งอาจ หมายถึง “พ่อกินข้าว” หรือ “พ่อหนูจะกินข้าว”

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสร้างประโยค (Telegraphic stage) หลังจากที่เด็กสามารถผลิตประโยค 2 คำได้ ขั้นตอนนี้เด็กสามารถสร้างประโยค 3 คำ 4 คำ 5 คำ หรือยาวกว่านั้นได้ ลักษณะเด่นของประโยคในขั้นตอนนี้ คือ ประโยคจะมีลักษณะเหมือนประโยคที่เราใช้เวลาส่ง โทรเลข กล่าวคือจะประกอบด้วยคำที่มีความหมายหลัก ส่วนคำที่ทำหน้าที่ประกอบทางไวยากรณ์จะหายไป เช่น แมว ยืน โต๊ะ นั่น อะไร สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็ก ทุกคนจะมีพัฒนาการไปตามขั้นตอนและกระบวนการที่เหมือนกันซึ่งเริ่มจากขั้นตอนที่ง่าย ๆ โดยธรรมชาติ มีการพัฒนาตามอายุ และพัฒนาการ ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เด็กมีทักษะ โดยสอดแทรกในกิจกรรมประจำวันของเด็ก อีกทั้ง

การจัดสภาพแวดล้อมที่มีอำนาจแก่การเรียนรู้ภาษาของเด็ก บุคคลที่แวดล้อมตัวเด็กจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กมาก ทั้งนี้ รวมถึงสภาพแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ ส่วนมีผลในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เด็กจะมีพัฒนาการด้านภาษาที่ดี ได้โดยการเรียนรู้สิ่งช่วยให้เด็กเกิดทักษะทางการฟัง มุ่งสู่พัฒนาการพูด การเขียน และการอ่าน อีกตามลำดับต่อไป

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1. การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Natural approach) Richard-Amato (1988 อ้างถึงใน อารยา วานิลทิพย์, 2550, หน้า 31-32) ได้เสนอแนวคิดทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Natural approach) ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 เป็นวิธีสอนที่เลียนแบบการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก กล่าวคือ จัดประสบการณ์ที่จะสอนให้เด็กได้พบและคุ้นเคยกับภาษาที่ตนเรียนมากที่สุด โดยให้เด็กพบปะและคลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง ครูจะเน้นเรื่องคำศัพท์มากโดยถือว่าการเรียนภาษานั้น คือ การเรียนคำศัพท์ ส่วนไวยากรณ์นั้นเป็นแบบจำกัดความและกฎเกณฑ์ และเนื้อเรื่องที่เรียนมักยึดเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์

1.2 ถือหลักไม่พูดภาษาของเด็ก ในห้องเรียน ใช้วิธีการออก ท่าทาง กิริยา และ วิธีพูซ้ำ ๆ และวิธีแลกเปลี่ยนคำถาม คำตอบเพื่อให้ถ้อยคำของครูเป็นที่เข้าใจและเลียนแบบได้

1.3 เน้นภาษาที่พูดเป็นสำคัญ โดยเน้นให้เด็กคุ้นเคยกับแบบของภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ โดยไม่ได้ยึดความคิดที่ว่าทุกภาษามีแบบ โครงสร้างของตนเอง และไม่ได้ใส่ใจการเปรียบเทียบภาษาที่สอนกับภาษาของเด็ก

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสอนภาษา สรุปได้ว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ การใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเด็กจะต้องคุ้นเคยกับภาษาได้โดยธรรมชาติ โดยผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ตามความสนใจในการใช้ภาษาในกิจกรรม ซึ่งได้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัวในชีวิตประจำวัน เมื่อเด็กใช้ภาษาที่ผิดก็ไม่กล่าวตำหนิเลยทันที ค่อย ๆ พัฒนาภาษาโดยผ่านกระบวนการด้านต่าง ๆ ตามลำดับ ให้กลมกลืนกับธรรมชาติการเรียนรู้ และกิจกรรมที่เด็กสนใจ

2. การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The communicative approach) การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่าภาษาเป็นเครื่องมือของการสื่อสาร และเป้าหมายของการสอนภาษาคือการพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งความ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาหรือตีความภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยเป็นความสามารถที่จะได้รู้ว่า เมื่อไรควรพูด และควรจะพูดอะไร กับใคร เมื่อไร ที่ไหน และในลักษณะอย่างไร โดยมีหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้ (อารยา วานิลทิพย์, 2550, หน้า 33-34)

2.1 รู้ว่าเรากำลังทำอะไร แต่ละบทเรียนต้องมีจุดเน้นว่ากำลังเรียนรู้อะไร บทเรียนต้องสามารถตอบคำถามของเด็กได้ว่า “ฉันเรียนเพื่ออะไร และฉันจะเรียนรู้อะไรบ้าง” และในตอนท้ายของทุกบทเรียนควรจะให้เด็กเห็นได้ชัดเจนว่า เขาจะมีความสามารถทำอะไรได้บ้างที่เขาไม่สามารถทำได้ก่อนเรียน และเห็นได้ว่าสิ่งที่เขาเรียนนั้นมีประโยชน์ในการสื่อสาร

2.2 ส่วนรวมทั้งหมดของภาษาสำคัญกว่าส่วนย่อย ๆ ของภาษารวมกัน ความเข้าใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เด็กต้องมีความเข้าใจในการใช้ภาษาโดยรวมทั้งหมด ไม่ใช่เข้าใจแต่ละส่วนที่จะนำมาใช้ในการสื่อสาร

2.3 กระบวนการสื่อสารสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษา วิธีที่จะพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการสื่อสารจะต้องใช้วิธีที่เลียนแบบกระบวนการสื่อสารให้มากที่สุด ดังนั้นการฝึกรูปแบบต่าง ๆ ของภาษาก็ควรจะอยู่ในขอบเขตของการสื่อสาร กระบวนการที่สามารถรวมเข้าไปในการสอนตามแนวนี้ ได้แก่

2.3.1 การเติมข้อมูลที่หายไป (Information gap) ในชีวิตจริงการสื่อสารจะเกิดขึ้นระหว่างคนสองคน หรือมากกว่านั้น โดยที่ฝ่ายหนึ่งจะรู้อะไรบางอย่าง ซึ่งอีกฝ่ายไม่รู้เพราะฉะนั้นจุดประสงค์ของการสื่อสารก็เพื่อเปิดช่องว่างดังกล่าวนี้ เช่นเด็กคนหนึ่งมีภาพท้องถิ่น อีกคนหนึ่งมีภาพเดียวกัน แต่มีบางส่วนของภาพนั้นหายไปไม่ครบถ้วน โดยต้องถามหาข้อมูลจากคนแรก การถามคำถามคำตอบในกรณีนี้ถือได้ว่า เป็นการสื่อสารที่เป็นจริง และมีความหมายแนวคิดในการฝึกเติมข้อมูลที่หายไปนี้ เป็นรากฐานสำคัญในการสอนภาษาตามแนวสื่อสาร หน้าที่ของครู ก็จะต้องหาสถานการณ์ที่ทำให้ข้อมูลบางตอนหายไป และพยายามชักจูงให้เด็กเติมข้อมูลส่วนที่ขาดหายไปนั้นให้ได้

2.3.2 การให้เลือก (Choice) ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือการที่เด็กได้มีการเลือกว่าเขาจะพูดอะไรและจะพูดอย่างไร เด็กควรจะมีสิทธิได้เลือกว่าเขาต้องการจะแสดงความคิดเห็นอะไรออกมาในช่วงนั้น และเลือกรูปแบบภาษาอย่างไรที่เหมาะสมในการแสดงแก่ความคิดเช่นนั้น

2.3.3 ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) ปัจจัยสำคัญในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ก็คือการประเมินหรือการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ ในชีวิตจริงของคนเราทุกครั้งที่เราพูดกับใครเราย่อมมีจุดมุ่งหมายว่าจะพูดเพื่ออะไร เช่น เพื่อชักชวน เชื่อเชิญ ร้องทุกข์ เป็นต้น ดังนั้นเราจึงย่อมรอฟังผลหรือประเมินผลว่า ความมุ่งหมายของเราจะได้รับการตอบสนองอย่างไร ด้วยการประเมินจากคำพูด คำโต้ตอบของอีกฝ่ายหนึ่ง

2.3.4 การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ จะต้องให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเสมอ การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของเด็ก ครูมีหน้าที่ช่วยแนะนำ จัดการวางแผน วางขั้นตอนการนำเสนอ บทเรียน การฝึกฝนเพื่อให้เด็กได้สื่อความหมายจริง ๆ

2.3.5 ความผิดพลาดทั้งหลายไม่ใช่ความผิดเสมอไป ในความพยายามที่จะให้เด็กได้สื่อสารกันนั้น บางครั้งเด็กอาจจะทำผิดบ้างในกรณีที่เขายังไม่เคยได้รับการบอกว่าจะทำอย่างไร ในสถานการณ์ที่เขาไม่เคยเรียนหรือฝึกฝนมาก่อน ในกรณีเช่นนี้อาจถือว่าการทำผิดเพราะเด็กยังไม่มี ความคล่องตัวทางภาษา หรือรู้ถึงความถูกต้องของภาษาในทุกสถานการณ์ เด็กจึงต้องใช้ความรู้ทุกอย่างที่เขาມีเพื่อการสื่อสารออกมา ซึ่งอาจถูกบ้างผิดบ้าง ถ้าครูวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เด็กสื่อสารออกมา ซึ่งผิดบ้างนั้น ก็จะมีผลไปทำลายความมั่นใจในการใช้ภาษาของเด็ก แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าครูจะปล่อยให้เด็กพูดผิด ๆ โดยไม่แก้ไขหรือชี้แนะข้อผิดพลาดของเขา ครูควรจะดูว่าในสถานการณ์ใดที่เด็กทำผิดได้บ้าง ได้ถึงขั้นไหน แก้ไขได้ในขั้นไหน กล่าวคือครูควรจะช่วยชี้แนะให้มากต่อ ข้อผิดพลาดของเด็กในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียน

แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาทักษะภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย

การฟังเป็นทักษะทางภาษาทักษะแรกที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์ทุกคน เพราะเด็กสามารถที่จะรับฟังได้ก่อนทักษะอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และพัฒนามาจนคลอเคลาะเนื่องยาวนาน จนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งแรกที่เด็กสามารถทำได้ คือการฟัง อันเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญทำหน้าที่ในการรับข่าวสารข้อมูลที่ไปสู่การพูด การอ่าน และการเขียนต่อไป แต่สำหรับเด็กปฐมวัยการฝึกให้รู้จักฟังเสียงต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวทั้งเสียงที่มีความหมายและไม่มีความหมาย เช่น เสียงสัตว์ร้อง เสียงพูด เสียงปรบมือ เสียงในโทรศัพท์ เสียงลมพัด เสียงจากธรรมชาติอื่น ๆ เป็นต้น เป็นการกระตุ้นให้ประสาทสมองทำงาน เด็กจะเริ่มจำเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินเป็นหนทางไปสู่การใช้ความคิดแยกแยะจำแนกประเภทสิ่งที่รับรู้ และพัฒนาเรื่อย ๆ จนเกิดความแม่นยำในการแยกแยะ และสามารถพูดสื่อสารได้ในที่สุด ดังนั้นการฝึกให้เด็กเกิดทักษะการฟังและทักษะการพูด ตั้งแต่วัยเด็ก จึงเป็นรากฐานของการพัฒนากระบวนการรับรู้ทางความคิด

1. การส่งเสริมพัฒนาทักษะการฟัง การฟังเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาของบุคคลในระดับต่อไป และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมความสามารถในการฟังให้แก่เด็กปฐมวัย ช่วยช่วยให้เด็กเจริญงอกงามอย่างมีคุณภาพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ เนื่องจากการฟังเป็นการรับข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อการตัดสินใจ ฉะนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการฟัง ควรจะรู้เทคนิควิธีการพัฒนาทักษะการฟังให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้อง ดังตัวอย่างเทคนิคการพัฒนาทักษะการฟังต่อไปนี้ (ชิตาพร เอี่ยมสะอาด, 2548, หน้า 168-172)

1.1 ใช้สิ่งที่เด็กชอบมาเป็นเงื่อนไขในการสอน การสอนทักษะการฟังให้ประสบผลสำเร็จนั้น ครูควรใช้สิ่งที่เด็กชอบมาเป็นเงื่อนไขในการสอน เช่น โดยธรรมชาติเด็ก ๆ ทุกคนชอบฟังนิทานครูก็นำนิทานมาจัดกิจกรรมเพื่อสอนทักษะการฟังด้วยการปฏิบัติดังนี้

1.1.1 เลือกนิทานที่เด็กสนใจ สอดคล้องกับพัฒนาการ และความต้องการของเด็กแต่ละวัย ตลอดจนเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกนิทาน

1.1.2 สร้างข้อตกลงร่วมกันก่อนเล่านิทานทุกครั้ง เช่น ในระหว่างที่เล่านิทานเด็ก ๆ ต้องตั้งใจฟัง หากมีข้อสงสัยควรยกมือถาม หรือเมื่อครูเล่านิทานจบแล้วเด็ก ๆ ต้องปรบมือให้ผู้เล่า

1.1.3 การใช้น้ำเสียงในการเล่านิทาน ควรเหมาะสมกับบุคลิกของตัวละคร โทนเสียงสูงบ้าง เสียงต่ำบ้าง เสียงดังบ้าง เสียงเบาบ้าง เพื่อดึงดูดความสนใจเด็กและให้เด็กตั้งใจฟังอย่างมีสมาธิ

1.1.4 การแสดงท่าทางหรือการใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจะทำให้เด็กมีความตั้งใจฟังมากกว่าการเล่าแบบปากเปล่า

1.1.5 หลังจากเล่านิทานเสร็จแล้ว ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กและให้เด็กซักถามหรือเล่าเรื่องย้อนกลับเพื่อประเมินผลทักษะการฟังของเด็ก

1.1.6 ครูควรเสริมแรงเด็กที่มีทักษะการฟังดี เช่น มีมารยาทในการฟัง

1.1.7 ครูควรจัดที่นั่งให้เด็กมองเห็นผู้เล่านิทานอย่างทั่วถึง

1.2 นำสิ่งที่เด็กคุ้นเคย และมีประสบการณ์ มาใช้สอน การนำสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและมีประสบการณ์มาจัดกิจกรรมให้เด็ก จนทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และเข้าใจง่ายขึ้น เช่น นำการละเล่นพื้นบ้านของไทย อันเป็นการเล่นที่เด็กคุ้นเคยและมีประสบการณ์ในการเล่นมาสอนทักษะการฟัง ซึ่งการละเล่นพื้นบ้านของไทยหลายอย่างที่มีบทร้องประกอบการเล่น โดยเด็กต้องใช้ทักษะการฟังได้แก่ การเล่น “งูกินหาง” เด็กต้องเข้าใจความหมายของบทร้องหรือสิ่งที่ได้ฟังทั้งนี้เพื่อแสดงท่าทางประกอบให้สอดคล้องกับบทร้อง

1.3 การใช้กิจกรรมที่สนุกสนาน และเพลิดเพลิน กระตุ้นความสนใจการพัฒนาทักษะการฟังกิจกรรมควรมีลักษณะที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้รับความสนใจเพราะจะทำให้เด็กผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง เพลงกล่อมเด็ก และปริศนาคำทาย

2. การส่งเสริมการพูดที่ดี ควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการพูดและแนวทางในการส่งเสริมทักษะการพูดที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย สำหรับเด็กปฐมวัยแล้ว การส่งเสริมทักษะการพูดมุ่งเพื่อให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยการพูด โดยใช้คำพูดและน้ำเสียง

ที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และโอกาส ให้รู้จักขอบคุณ ขอโทษ ให้พัฒนาความสามารถในการบอก
ชื่อ อธิบายจำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กพบเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น บอกถึงสิ่งที่เขาเห็น รู้สึก ได้ยิน
ได้กลิ่น เป็นต้น และสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจความต้องการความรู้สึกของตนเองได้ ซึ่งหลังจากที่ครูได้
เข้าใจจุดมุ่งหมายการพูดของเด็กปฐมวัยแล้วก็สามารถพิจารณาเลือกแนวทางในการส่งเสริมทักษะ
การพูดด้วยวิธีการดังนี้ (ชิตาพร เอี่ยมสะอาด, 2548, หน้า 205-206)

2.1 อ่านนิทานหรือหนังสือ หรือเปิดเทปให้เด็กฟังบ่อย ๆ เพื่อให้เด็กได้ยินคำศัพท์ให้
มากที่สุด เพื่อเก็บสะสมข้อมูลแล้วนำไปใช้ส่งสารออก หรือสื่อความหมายกับผู้อื่นในรูปแบบของ
การพูด

2.2 สนทนากับเด็กพร้อมกับแสดงออกทางสีหน้า นั่นคือ ครูควรพูดคุยกับเด็ก
อย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะทำอะไรควรอธิบายให้เด็กฟัง ขณะเดียวกันการพูดคุยควรจะให้สอดคล้อง
กับสีหน้าท่าทางเพื่อเด็กจะได้เข้าใจความหมายง่ายขึ้น เช่น ครูพูดว่า “ดอกกุหลาบนี้หอมมาก”
แต่ครูทำหน้าแหย ๆ เป็นต้น

2.3 ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กตอบ การกระตุ้นด้วยคำถามชนิดต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กคิด
และตอบออกมาในรูปแบบของการพูด ดังนั้นในการจัดกิจกรรมควรใช้คำถามประกอบ เช่น
กิจกรรมการเล่นเกมที่ใช้คำถาม ได้แก่ เกมอะไรเอ่ย หรือกิจกรรมการเล่นสมมติเกี่ยวกับการพูด
โทรศัพท์ การแสดงละคร

2.4 ฝึกพูดในกิจวัตรประจำวัน เช่น ในขณะที่ทำอาหารอธิบายให้เด็กฟังสั้น ๆ ว่ากำลัง
ทำอะไร ทำไมจึงต้องทำ สนทนาซักถามเด็กถึงกิจวัตรที่ทำ เป็นต้น

2.5 การเล่าประสบการณ์ ครูควรให้เด็กผลัดกันเปลี่ยนกันเล่าประสบการณ์ของตน
โดยครูเป็นผู้ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือเมื่อเด็กเล่าไม่ได้

2.6 การแสดงบทบาทของบุคคลใกล้ชิดในการส่งเสริมทักษะการพูด และเรียนรู้ภาษา
พูดได้เร็วหรืออาจแสดงท่าทางประกอบการพูดด้วย (ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์, 2549, หน้า 214-215)

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาทักษะภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยสรุป
ได้ว่า ควรให้ความใกล้ชิดกับผู้เรียน มุ่งเน้นทักษะการพูดและการฟัง โดยฝึกให้พูดเรื่องง่ายไปสู่ยาก
เป็นลำดับ

ทฤษฎีหลักการออกแบบของ Addie model

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบของ Addie model มาเป็นแบบในการพัฒนา
หุ่นมือและกิจกรรม โดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) โดยศึกษาความต้องการ การพัฒนาครูผู้สอนในการทำ หุ่นมือและนิทาน
 2. ขั้นการออกแบบ (Design) มีขั้นตอน ดังนี้ นำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ด้านสื่อนวัตกรรม
 3. ขั้นการพัฒนา (Development) เรียนรู้การทำหุ่นมือจากอาจารย์ชาวญี่ปุ่น
 4. ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) นำหุ่นมือและนิทานที่ได้พัฒนา ไปทดสอบ กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$
 5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักการออกแบบของ Addie model สรุปได้ว่า Addie model เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนาสื่อ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตราภรณ์ เตมียกุล (2531, หน้า 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทาน ของเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปภาพ และหุ่นมือประกอบ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับ การสอนฟังนิทานโดยใช้รูปภาพประกอบ และกลุ่มที่ได้รับการสอนฟังนิทาน โดยใช้หุ่นมือประกอบผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่ฟังโดยใช้หุ่นมือประกอบมีสมรรถภาพการฟัง สูงกว่า

อลิสา เพ็ชรรัตน์ (2559, หน้า 55) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถใน การจับใจความของเด็กวัยอนุบาล โดยใช้เทคนิคการเล่านิทานแบบเรื่องซ้ำผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน แบบเล่าเรื่องซ้ำ มีความสามารถในการจับใจความ และ การใช้ภาษาพูดสื่อความหมาย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่านิทานแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุบล เวียงสมุทร (2540, หน้า 63-75) ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษา ของเด็ก ปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษา ถิ่น และ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลาง จากการศึกษากับเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และ กลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการ จัดประสบการณ์การ เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความพร้อม

ทางภาษา แตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้
ภาษากลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “พัฒนาการทางการพูด
ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การแสดงประกอบ การเล่านิทานของนักเรียนระดับปฐมวัย”
กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม การวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนสามารถ มีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

นิสา แซ่ปึ้ง (2555, บทคัดย่อ) วิจัย เรื่อง “การใช้หุ่นนิ้วมือและหุ่นมือเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อ
มัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย” สำหรับนักเรียน ระดับปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม
จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กดีขึ้น

สุทิ วงศ์พลับ (2555) ศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมทักษะทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดย
ใช้หนังสือนิทาน” ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์
เพื่อส่งเสริมทักษะทางการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทาน ผลการวิจัย พบว่า เด็กมีพฤติกรรม
การพูดดีขึ้น แสดงให้เห็นว่านิทานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพูดของเด็ก

ณัฐวดี ศิลาภรณ์ (2556, บทคัดย่อ) ศึกษา เรื่อง “ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา
ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น
ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทาน
ประกอบหุ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และความสามารถด้านการพูด หลังจาก
จัดกิจกรรมเล่านิทาน ประกอบหุ่น มีค่าสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่า แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น สามารถพัฒนาให้เด็กปฐมวัย
มีความสามารถทางการพูดสูงขึ้นอย่างชัดเจน

ปิมปภา ร่วมสุข (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมคุณธรรม ด้านความมีน้ำใจ ในเด็กปฐมวัย” สำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างได้
จากวิธีเลือกแบบเจาะจงการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจดีขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

Dixon and Salts (1977, pp. 367-379 อ้างถึงใน นฤมล จิวแพ, 2549, หน้า 17) ได้
ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้กับเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ที่โรงเรียนคิทรอยด์ เด็กใน
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 146 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรกเล่านิทานให้ฟังแล้วให้เด็ก แสดง
บทบาทประกอบตามเรื่อง กลุ่มที่สองเล่านิทานให้ฟังพร้อมไปดูของจริงนอกสถานที่กลุ่มที่สาม
สนทนากับ

เด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เราให้ฟังกลุ่มที่สี่ เป็นกลุ่มควบคุมผลการทดลองปรากฏว่าเด็กที่ได้แสดงบทบาท
เขียนแบบตัวละครในเรื่อง พัฒนาจิตลักษณะต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กฟังนิทานแล้ว
เด็กย่อมมีความต้องการเขียนแบบตัวละครที่ตัวชอบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดคุณลักษณะของหุ่นมือและกิจกรรมการเล่น
3. ออกแบบหุ่นมือและกิจกรรมการเล่น
4. สร้างหุ่นมือและกิจกรรมการเล่นและการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล
5. การทดสอบประสิทธิภาพ
6. การประเมินผล

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษา แนวคิด ทฤษฎีหลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากรายงานการวิจัย หนังสือ เอกสารที่ผู้อื่นทำไว้แล้ว ดังนี้

1. จากการศึกษาเกี่ยวกับหุ่นมือ สรุปได้ว่า หุ่นมือเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อจำลองเลียนแบบหรือทำคล้ายของจริง การเคลื่อนไหวของหุ่นดำเนินไปตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของคนหรือจากนิทาน โดยมนุษย์เป็นผู้บังคับ

2. จากการศึกษาเกี่ยวกับนิทาน สรุปได้ว่า นิทานคือเป็นเรื่องงราวที่ผู้แต่งขึ้นหรือเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา ตลอดจนแทรกแนวคิด เพื่อให้เด็กนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและให้ความสนุกสนาน และนิทานมีประโยชน์ทำให้ เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย ทั้ง 4 ด้าน จากการเล่น นิทาน คือ 1) ช่วยเปลี่ยนทัศนคติไม่ดี แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก 2) สร้างสมาธิ 3) ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และ 4) ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดีขึ้น

3. จากการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนปฐมวัย สรุปได้ว่า นักเรียนปฐมวัย คือเด็กที่อยู่ในศูนย์ เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 1-2 ในโรงเรียนภาครัฐและชั้นอนุบาล 1-3 ภาคเอกชน โดยทั่วไปมีอายุประมาณ 3-6 ปี

4. จากการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านการฟังและการพูด สรุปได้ว่า การสร้างประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กช่วงอายุ 4-6 ปี ว่าควรหัดให้เด็กพูดและตอบคำถามเต็มประโยค ถูกหลักไวยากรณ์ และรู้จักจัดประเภท พูดเป็นประโยค คำที่ใช้ทุกคำโดยเฉพาะ

ลักษณะนามและกิจกรรมในการเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่สำคัญ คือ การอ่านหนังสือ การเล่านิทาน การเล่นหุ่น การท่องคำกลอน

กำหนดคุณลักษณะของหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน

คุณลักษณะของหุ่นมือ เป็นตุ๊กตาที่ทำจากผ้าสักหลาด ลักษณะคล้ายถุงมือ วิธีการเล่น สอดมือเข้าไปในหุ่นมือ ใส่นิ้วโป้งและนิ้วก้อยเข้าไปในแขนซ้ายและแขนขวาของหุ่นนิ้วอื่น ๆ สอดเข้าไปส่วนหัวของหุ่นถ้าอยากให้แขนข้างไหนเคลื่อนไหวก็ขยับนิ้วโป้งกับนิ้วก้อยถ้าต้องการเคลื่อนไหวส่วนหัวของหุ่นก็ให้ขยับ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางพร้อมกัน

ออกแบบหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน

1. การออกแบบหุ่นมือ
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ
 - 1.2 ออกแบบหุ่นมือ จากผ้าสักหลาดสีต่าง ๆ
2. การออกแบบนิทาน
 - 2.1 ศึกษา นิทานอีสปที่มีคติสอนใจโดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่า เพื่อส่งเสริมการฟังและการพูด โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - 2.1.1 เป็นนิทานแผ่นเดียว
 - 2.1.2 นิทานอีสปที่มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
 - 2.1.3 นิทานมีตัวละครไม่มากนัก
 - 2.1.4 นิทานมีคติสอนใจ
 - 2.2 นิทานอีสปที่ใช้ในกิจกรรมจำนวน 10 เรื่อง ดังนี้
 - 2.2.1 นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า
 - 2.2.2 นิทานเรื่องลูกเป็ดจี่เห่
 - 2.2.3 นิทานเรื่องกบเลื้อยกนาย
 - 2.2.4 นิทานเรื่องลูกหมูจอมตะกละ
 - 2.2.5 นิทานเรื่องลิงอวดเก่ง
 - 2.2.6 นิทานเรื่องราชสีห์กับหนู
 - 2.2.7 นิทานเรื่องหมากับเงา
 - 2.2.8 นิทานเรื่องแม่ปูสอนลูกปู
 - 2.2.9 นิทานเรื่องหนูกับกบ

2.2.10 นิทานเรื่องเต็กเลี้ยงแกะ

สร้างหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน และสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

1. ประดิษฐ์หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 17 ตัว ได้แก่

หุ่นมือกบ	2	ตัว	หุ่นมือปู	2	ตัว
หุ่นมือแกะ	1	ตัว	หุ่นมือสุนัข	1	ตัว
หุ่นมือสิงโต	1	ตัว	หุ่นมือหมู	2	ตัว
หุ่นมือหนู	1	ตัว	หุ่นมือลิง	2	ตัว
หุ่นมือกระต่าย	1	ตัว	หุ่นมือเต่า	1	ตัว
หุ่นมือเป็ด	2	ตัว	หุ่นมือคน	1	คน

2. ภาพตัวอย่างหุ่นมือ



ภาพประกอบที่ 2 หุ่นมือกบ และหุ่นมือกระต่าย

4.3 สร้างแบบวัด ความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย

ภาพที่ 2 หุ่นมือกบ และหุ่นมือกระต่าย

3. สร้างแบบวัด ความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย

การทดสอบประสิทธิภาพ

การทดลอง

การทดลองรายบุคคล

นำหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไปทดลองใช้ (Tryout) รายบุคคล ได้จากการเจาะจงเลือกนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

กับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับเก่ง กลาง อ่อน รวมจำนวน 3 คน โดยไม่ใช่ นักเรียนใน ห้องเรียนที่ถูกคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง และมีคุณภาพ พบว่า ประสิทธิภาพของหุ่นมือประกอบ กิจกรรมการเล่านิทานมีค่าสูงสุดเท่ากับ 83.00/ 89.00

การทดลองกลุ่มย่อย

นำหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจโดย ผู้เชี่ยวชาญ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไปทดลองใช้ (Tryout) กลุ่มย่อย ได้จากการเจาะจง เลื่อนักเรียนปฐมวัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 กับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับเก่ง กลาง อ่อน รวมจำนวน 10 คน โดยไม่ใช่ นักเรียนใน ห้องเรียนที่ถูกคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างและมีคุณภาพ พบว่า ประสิทธิภาพของหุ่นมือประกอบ กิจกรรมการเล่านิทานมีค่าสูงสุดเท่ากับ 81.50/ 91.00

การทดลองภาคสนาม

นำหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานและแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ตาม วัตถุประสงค์การวิจัยความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียน เซนต์โยเซฟระยอง จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิธีการวิจัย

1.1 ประชากร

นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง จังหวัดระยอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง จังหวัดระยอง จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 20 คน ได้มาโดยการจับสลาก

1.3 วิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัย และพัฒนา ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนิน การทดลอง ตามแบบ แผน การวิจัยแบบ One group pretest-posttest design (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249) ดังนี้

ตารางที่ 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

- เมื่อ T_1 หมายถึง การทดสอบวัดผลก่อนการฟังและการพูด
 X หมายถึง จัดกิจกรรมโดยใช้หุ่นมือ ประกอบการเล่านิทาน
 T_2 หมายถึง การทดสอบวัดผลหลังการฟังและการพูด

2. วิธีดำเนินการทดลอง

- 2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครอง
 2.2 สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) โดยการจับสลากนักเรียน
 ชั้นอนุบาล 3 จาก 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 10 คน ได้จำนวน 30 คน
 2.3 สร้างความคุ้นเคยกับเด็กในกลุ่มตัวอย่างและจัดเตรียมสภาพแวดล้อม
 เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
 2.4 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยนำแบบวัดพัฒนาการทางการพูด
 มาวัดก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
 2.5 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ด้วยการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ ใช้
 เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 เรื่อง วันละ 30 นาที รวม 3 วัน (วันจันทร์ อังคาร พุธ) ในช่วงกิจกรรม
 เสริมประสบการณ์ เวลา 9.20-9.50 น. ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กำหนดการทดลอง

สัปดาห์ที่	นิทาน	วันที่ทำการทดลอง เวลา 9.20-9.50 น.
1	นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า	
2	นิทานเรื่องลูกเป็ดขี้เหร่	
3	นิทานเรื่องกบเลื้อกนาย	
4	นิทานเรื่องลูกหมูจอมตะกละ	
5	นิทานเรื่องลิงอวดเก่ง	
6	นิทานเรื่องราชสีห์กับหนู	วันจันทร์ อังคาร พุธ
7	นิทานเรื่องหมากับเงา	
8	นิทานเรื่องแม่ปูสอนลูกปู	
9	นิทานเรื่องหนูกับกบ	
10	นิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ	

2.6 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจนครบ 10 สัปดาห์ จากนั้นทำการวัดความพร้อมด้านการพูด และการฟังหลังการทดลองซึ่งใช้ ซึ่งใช้แบบวัดชุดเดียวกันกับที่ใช้วัดความพร้อมด้านการพูด และการฟังครั้งก่อน แล้วนำมาตรวจ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.7 นำข้อมูลที่ได้จากการวัดความพร้อมด้านการพูด และการฟัง ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การประเมินผล

เป็นการประเมินหุนมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานที่พัฒนาขึ้นมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ทดสอบประสิทธิภาพของหุนมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานตามเกณฑ์ 85/ 85 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2520, หน้า 51)

E_1 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนทุกคนระหว่างกระบวนการใช้หุนมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน

E_2 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนทุกคนหลังจากการใช้หุนมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน

2. เปรียบเทียบคะแนน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ Dependent t -test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

T1	แทน การทดสอบก่อนการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
T2	แทน การทดสอบหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
X	แทน การใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
E ₁	แทน ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ
E ₂	แทน ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum X$	แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบก่อนการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
$\sum y$	แทน คะแนนรวมของการทำแบบทดสอบหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
A	แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด
B	แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
n	แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด
p	แทน ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
Sig.	แทน ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
M	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ทดสอบประสิทธิภาพ (E₁/ E₂) ของหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ด้านการพูด และการฟัง ระดับปฐมวัย จากนิทานจำนวน 10 เรื่อง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนด้านการพูด และการฟังก่อนและหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน เสนอตาราง E₁/ E₂และค่าที่ได้

ผู้วิจัยได้นำหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานและแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ ดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน

ผู้วิจัยประเมินการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟพระยง จังหวัดระยอง จำนวน 1 ห้องเรียน พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนความพร้อมด้านการฟังและการพูด 57.00

2. การทดลองภาคสนาม

ผลการทดลองใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ปรากฏดังตารางที่ 5

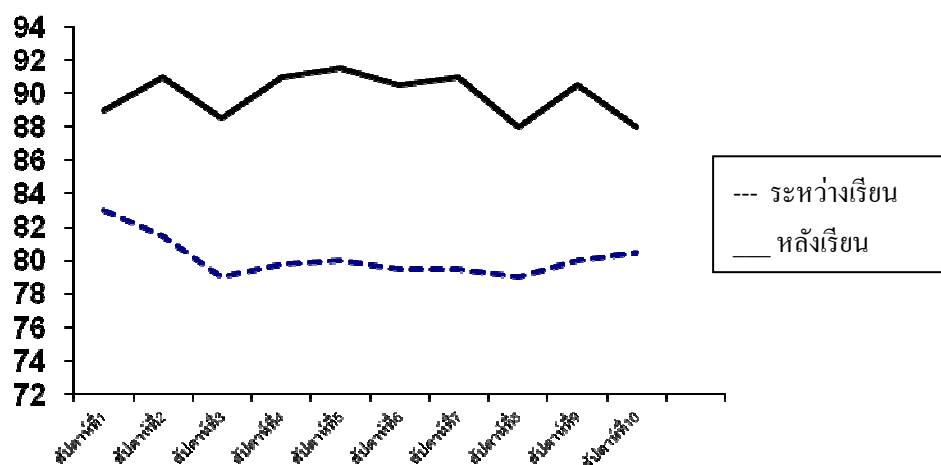
ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนประสิทธิภาพหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผนการจัดการเรียนรู้

ลำดับที่/ แผนการจัดการ การเรียนรู้ที่	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	ประสิทธิภาพ ระหว่างเรียน (E ₁)	คะแนน เต็ม	คะแนนรวม	ประสิทธิภาพ หลังเรียน (E ₂)
1	200	166	83	200	178	89.00
2	200	163	81.5	200	182	91.00
3	200	158	79	200	177	88.50
4	200	159	79.5	200	182	91.00
5	200	160	80	200	183	91.50
6	200	159	79.5	200	181	90.50
7	200	159	79.5	200	182	91.00
8	200	150	79	200	160	80.00
9	200	161	80.5	200	181	90.50

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สัปดาห์ที่/ แผนการจัดการ การเรียนรู้ที่	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	ประสิทธิภาพ ระหว่างเรียน (E ₁)	คะแนน เต็ม	คะแนนรวม	ประสิทธิภาพ หลังเรียน (E ₂)
10	200	160	80	200	160	80.00
เฉลี่ย			80.15			89.80

จากตารางที่ 5 เมื่อนำมาเขียนกราฟแสดงพัฒนาการความพร้อมด้านการฟังและการพูด
ของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นได้ดังนี้



ภาพที่ 3 พัฒนาการด้านความพร้อมด้านการฟังและการพูด

จากภาพ แสดงว่าการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานส่งผลให้ผู้เรียนเกิด
ความพร้อมด้านการฟังและการพูด ตั้งแต่สัปดาห์แรกหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และเริ่มคงที่
ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-8 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพของกระบวนการ
เท่ากับ 80.15 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์หลังการเรียน 89.80 จะได้ว่าผลการทดสอบ
ประสิทธิภาพของหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 80.15/ 89.80
ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/ 80 ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการวัดความพร้อมทางการฟังและการพูด

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบการวัดพัฒนาการทางการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ คะแนนความพร้อมทางการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัยก่อนและหลัง การใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ได้แสดงในตาราง 1 และแปลความหมายคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 6 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมทางการฟังและการพูด

ผู้เรียน	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน	ผลต่างของ คะแนนครั้งหลัง กับครั้งแรก (D)	D ²
1	10	6	10	9	3	9
2	10	7	10	10	3	9
3	10	5	10	9	4	16
4	10	5	10	8	3	9
5	10	5	10	9	4	16
6	10	6	10	10	4	16
7	10	6	10	10	4	16
8	10	5	10	10	5	25
9	10	6	10	10	4	16
10	10	5	10	9	4	16
11	10	6	10	10	4	16
12	10	6	10	10	4	16
13	10	6	10	10	4	16
14	10	5	10	9	4	16
15	10	5	10	10	5	25
16	10	6	10	10	4	16
17	10	6	10	10	4	16

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผู้เรียน	คะแนน ก่อนเรียน (10)	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน (10)	คะแนน หลังเรียน	ผลต่างของ คะแนนครั้งหลัง กับครั้งแรก (D)	D ²
18	10	7	10	10	3	9
19	10	6	10	10	4	16
20	10	5	10	9	4	16
รวม	200	114	200	192	$\sum D = 78$	$\sum D^2 = 310$

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 7 Paired samples statistics

Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
5.70	20	.657	.147
9.60	20	.598	.134

Paired samples statistics แปลผลได้ดังนี้ จำนวนข้อมูล (N) 20 คน คะแนนเฉลี่ยก่อนสอบเท่ากับ 5.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .657 คะแนนเฉลี่ยหลังสอบเท่ากับ 9.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .598

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนก่อนและหลัง (Paired samples correlations)

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 Pretest & Posttest	20	.616	.004

เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนก่อนและหลัง (Paired samples correlations) แปลผลได้ดังนี้ ค่าสถิติสหสัมพันธ์ (Correlations) มีเท่ากับ .616 คะแนนก่อนเรียน มีความสัมพันธ์กับคะแนนหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .04

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบทางสถิติ *t*-test (Paired samples test)

	Paired differences					<i>t</i>	<i>df</i>	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence interval of the difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Pretest- posttest	-3.900	.553	.124	-4.159	-3.641	-31.568	19	.000

ผลการทดสอบทางสถิติ *t*-test (Paired samples test) พบว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ -3.900 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .553 ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ *t*-test ปรากฏว่า ค่า *t*-test เท่ากับ -31.568 คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 น้อยกว่าค่าที่กำหนดไว้ .050 แสดงว่า มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสามารถสรุปที่ระดับ .001 ได้เช่นกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการฟังและการพูดของ นักเรียน ระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/ E2 = 80/ 80$
2. เพื่อเปรียบเทียบ คะแนนความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัย ก่อนและหลัง การใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน

สมมติฐานการวิจัย

1. หุ่นมือ ประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อเตรียมความพร้อม ด้านการฟังและการพูดที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/ E_2 = 80/ 80$
2. คะแนนความพร้อมด้านการฟังและพูดของนักเรียนระดับปฐมวัยหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดคุณลักษณะของหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน
3. ออกแบบหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน
4. สร้างหุ่นมือและกิจกรรมการเล่านิทาน
5. ทดสอบประสิทธิภาพ
6. ขึ้นประเมินผลการทดลองใช้ (Evaluation)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

1. หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 17 ตัว ประกอบด้วย หุ่นมือกบ 2 ตัว , หุ่นมือปู 2 ตัว, หุ่นมือแกะ 1 ตัว, หุ่นมือสุนัข 1 ตัว, หุ่นมือสิงโต 1 ตัว , หุ่นมือหมู 2 ตัว, หุ่นมือหนู 1 ตัว, หุ่นมือลิง 2 ตัว, หุ่นมือกระต่าย 1 ตัว, หุ่นมือเต่า 1 ตัว, หุ่นมือเป็ด 2 ตัว และหุ่นมือคน 1 คน ประกอบนิทาน นิทานอีสปที่ใช้ในกิจกรรมจำนวน 10 เรื่อง

2. ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของหุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานมีค่าสูงสุด เท่ากับ 80.15/ 89.80 แสดงว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และคะแนนความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัยหลังการใช้หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทานสูงกว่า ก่อนการใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยการพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนระดับปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อพัฒนาหุ่นมือและกิจกรรมเพื่อสร้างความพร้อมด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้ เด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน ได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรม โดยการใช้หุ่นมือในการเล่านิทาน ส่งผลให้พัฒนาการฟังและการพูดของเด็กโดยรวมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการฟัง และการพูดที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$ และคะแนนความพร้อมทางด้านการฟังและพูด ของนักเรียนระดับปฐมวัย หลังการใช้หุ่นมือ ประกอบกิจกรรมการเล่านิทานสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าหุ่นมือและกิจกรรมสร้างความพร้อมด้านการฟัง และการพูดของเด็ก และยังเป็นตัวสร้างความสนใจและเสริมแรง สอดคล้องกับ ลัดดา นิลละมณี (2531, หน้า 54) กล่าวไว้ว่า หุ่นมือเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าต่อเด็กมาก และยังมีอิทธิพล ต่อความรู้สึกรักของเด็ก สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดีกระตุ้นให้เด็กสนใจบทเรียนตลอดเวลา ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2522, หน้า 10-16) มีความเห็นสอดคล้อง ในเรื่องของคุณค่าของหุ่นว่า เป็นสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษามาก นำไปใช้ในการสอนได้หลาย ๆ เนื้อหาและเป็นสื่อที่เคลื่อนไหวได้การใช้หุ่นประกอบการสอนให้ผลสามารถเลียนแบบของจริง ผู้เรียนสนใจและชักจูงให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม (สาโรจน์ แพ่งยัง, 2529, หน้า 20-27) หุ่นมีความสำคัญ เป็นสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน กระตุ้นให้เด็กสนใจในบทเรียนและยังสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เกิดความสนุกสนานสร้างความสนใจต่อเด็กหรือผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 การจัดกิจกรรม ให้นักเรียน ครู ต้องสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ และจดบันทึกพฤติกรรมขณะสอนเวลาไม่เพียงพอ
 - 1.2 การจัดกิจกรรมเล่านิทาน โดยใช้หุ่น ควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมเป็นผู้ฟัง และเป็นผู้เล่านิทานทุกครั้ง
 - 1.3 ก่อนจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนครูควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมเพื่อสะดวกในการใช้และพอเพียงกับจำนวนของนักเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 การพัฒนาหุ่นมือนั้น นอกจากจะประดิษฐ์จากผ้าสักหลาดแล้ว สามารถใช้วัสดุและอุปกรณ์ อื่น ๆ ได้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับงบประมาณ และวัสดุในท้องถิ่น เช่น
 - 2.1.1 หุ่นมือที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น เช่น ใบตอง ใบลาน ลูกตาล มะพร้าว ฯลฯ
 - 2.1.2 หุ่นมือที่ทำจากถุงมือ ถุงเท้า
 - 2.2 หุ่นมือที่ทำจากเศษวัสดุ เช่น ก่อ้งนม ก่อ้งสบู่ กระดาษ เศษผ้า
 - 2.3 หุ่นชัก
3. ควรศึกษาติดตามผลความพร้อมด้านการฟังและการพูดของนักเรียนกลุ่มทดลอง การศึกษา เพื่อหาข้อสรุปว่าผลของการศึกษาเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนไปแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง

บรรณานุกรม

- กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร. (2553). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมและแสดงประกอบการเล่านิทานของนักเรียนระดับปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กึ่งแก้ว อัดถากร. (2519). คติชนวิทยา เอกสารนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- กึ่งแก้ว อัดถากร. (2553). ความหมายของการพูด. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). การเล่านิทาน. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 2(2), 10-19.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). ความหมายของการพูด. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- เกริก ชัยพันธ์. (2539). การเล่านิทาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เกศณี โชติกเสถียร. (2524). หุ่นเชิดมือ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จักรพันธ์ โปรษยภตุต. (2529). หุ่นไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา.
- จิตราภรณ์ เตมียกุล. (2531). ผลการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานอีสป 2 ภาษา ที่มีต่อความเข้าใจในการฟังและการอ่านของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3. ปทุมธานี: โรงเรียนโชคชัยรังสิต.
- จิระประภา บุญชนิดย์. (2522). หุ่นการทำและวิธีใช้. กรุงเทพฯ: ปาณา.
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (2532). ประเภทของหุ่นและวิธีการแสดง. กรุงเทพฯ: สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). มิติที่ 3-นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตาพา เอี่ยมสะอาด. (2548). เด็กปฐมวัยกับทักษะทางภาษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุราษฎร์ธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐวดี ศิลาภรณ์. (2556). ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ดวงสมร ศรีไสคำ. (2552). ผลของกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านที่มีต่อการพัฒนาการทางภาษา
ด้านการพูดของนักเรียนชั้นอนุบาล 2. มหาสารคาม: โรงเรียนนาคนาคประชาสิทธิ์.
- ดวงเดือน ศาสตร์ภักทร. (2549). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล จิวเพ. (2549). ผลการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัด
ครู.
- นิตา แซ่ปึ้ง. (2555). การใช้หุ่นนิ้วมือและหุ่นมือเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล
- ประคอง นิมนานเหมินทร์. (2550). ความหมายและความสำคัญของนิทาน. เข้าถึงได้จาก
<https://sites.google.com>site>bthkhwam>
- ปานใจ จารุวิช. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
คำคล้องจอง. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปารณี ปริยวาที. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิมปภา ร่วมสุข. (2558). การสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ
ในเด็กปฐมวัย. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิชญาดา ธาตุอินจันทร์. (2551). การใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็ก
ปฐมวัย. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจมาน เทียมมนัส. (2539). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเล่านิทานประกอบภาพการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบกรวาดภาพ.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มีชัย เอี่ยมจินดา. (2546). การเรียนรู้ภาษาที่สอง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2, 54-61.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: นานามีบุคส์พับลิเคชั่น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัชณี ศรีไพวรรณ. (2516). *การเล่านิทานและการเล่าเรื่อง สื่อภาษาชุมชนมชนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: กุรุสภา.
- ลักขณา คำก้อน. (2553). *พัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.yalaopec.go.th>stories>7.doc>
- ลัดดา นีละมณี. (2531). *นวัตกรรมหุ่นมือ*. เข้าถึงได้จาก http://wannipapu4.blogspot.com.blogspot_08
- วรรณิ ศิริสุนทร. (2532). *เอกสารคำสอนวิชา บร 620 การเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- วรรณิ โสมประยูร. (2545). *พัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.yalaopec.go.th>stories>7.doc>
- วลัย ขวลิขิตธารง. (2525). ส่งเสริมห้องสมุดด้วยการเล่านิทาน. *วารสารการศึกษาผู้ใหญ่*, 9, 22-26.
- วิไล มาศจรัส. (2545). *เทคนิคการเขียนการเล่านิทานสำหรับเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ศรिकाญจน์ โกสุม. (2522). *โครงการหุ่นละคร*. เข้าถึงได้จาก <http://wilailakr.blogspot.com>2800/10>puppet>
- ศรินทิพย์ รักษาสัตย์. (2528). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อหุ่นมือ*. เข้าถึงได้จาก <https://pranee.files.wordpress.com>
- ศิวพร นิลสุข. (2551). *พัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.yalaopec.go.th>stories>7.doc>
- สมบุญ สิงฆมานันท์. (2522). *การเล่านิทานและอ่านหนังสือให้เด็กฟัง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.gunrapree.com>
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. (2542). *นิทานความสำคัญและประโยชน์*. ราชบุรี: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สาโรจน์ แผงยัง. (2529). *เทคโนโลยีการผลิตสื่อการสอน: หลักการทฤษฎีที่นำมาใช้*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *นโยบายหลักเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2554-2561)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สุกี วงศ์พลับ. (2555). *การส่งเสริมทักษะทางการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้หนังสือนิทาน*. ฉะเชิงเทรา: โรงเรียนเซนต์หลุยส์ฉะเชิงเทรา.
- อรชมา ยุทธวงศ์. (2527). *สื่อหุ่นมือ*. เข้าถึงได้จาก <https://benjaporn2534.files.Wordpress.com>.
- อลิสรา เพ็ชรรัตน์. (2559). *การพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาล โดยใช้เทคนิคการเล่านิทานแบบเรื่องซ้ำผลการวิจัย*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- อารยา วานิลทิพย์. (2550). *พัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย*. (2550). เข้าถึงได้จาก <http://www.yalaopec.go.th>stories.7.doc>
- อุบล เวียงสมุทร. (2540). *รายงานการวิจัย ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่อง ประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลาง ควบคู่กับภาษาถิ่น*. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. (2540). *การละครสำหรับครูประถม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cubey, J. F. (1960). *The world book encyclopedia*. Chicago: Field Enterprises Education Corporation.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- กลุ่มตัวอย่าง
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อ
- นิทานแผ่นเดียว
- วางแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเซนต์โยเซฟพระของ ตำบล เนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. สุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการจับสลาก 1 ห้อง จากจำนวน 3 ห้องเรียน
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียน โดยวิธีจับสลากมา 20 คน จากจำนวน 30 คน มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาวิจัย คือ หุ่นมือประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 17 ตัว

ที่	ชื่อหุ่นมือ	จำนวน/ ตัว
1.	หุ่นมือกบ	2
2.	หุ่นมือปู	2
3.	หุ่นมือแกะ	1
4.	หุ่นมือสุนัข	1
5.	หุ่นมือสิงโต	1
6.	หุ่นมือหมู	2
7.	หุ่นมือหนู	1
8.	หุ่นมือลิง	2
9.	หุ่นมือกระต่าย	1
10.	หุ่นมือเต่า	1
11.	หุ่นมือเป็ด	2
12.	หุ่นมือคน	1

หมายเหตุ: สักขานิทานอีสปทั้งสิบเรื่อง โดยสร้างหุ่นมือจากตัวละครในนิทานเสร็จแล้วจึงเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ทำหุ่นมือด้วยผ้าสักหลาด

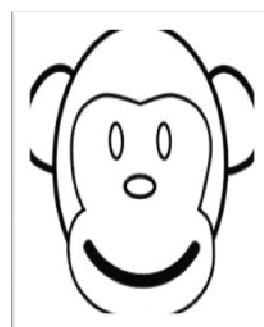
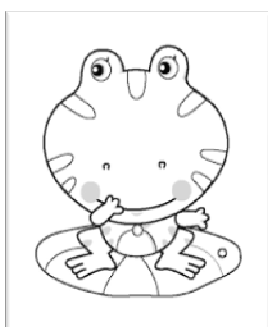
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตหุ่นมือ

1. ผ้าสักหลาด
2. ด้ายสีต่าง ๆ
3. กระดาษขนาด A4
4. ดินสอ กรรไกร กาวลาเท็กซ์
5. เข็มเย็บผ้า เข็มหมุด
6. ภาพสัตว์ลายเส้นตามนิทาน

ตัดผ้าสักหลาดประมาณ 15 x 15 ซม.



วาดภาพใบหน้าของสัตว์ลงบนกระดาษ A4



นำแบบภาพที่วาดวางทับกับผ้าสักหลาดที่เตรียมไว้ ใช้เข็มหมุด ติดไว้กันเคลื่อน แล้วตัดตามรอยแบบ



เย็บผ้าตามรอยผ้า โดยวิธีการ ถัดคัตเวิร์ค เวลาเย็บผ้า ควรเย็บ ส่วนประกอบ ของหุ่นมือ
ก่อน เช่น ตา จมูก ปาก โบว์ เพื่อสะดวก และความเรียบร้อยในการประกอบเป็นตัวหุ่น

ลักษณะหุ่นมือที่ใช้ในการเล่านิทาน

หุ่นมือกบ 2 ตัว หุ่นมือปู 2 ตัว

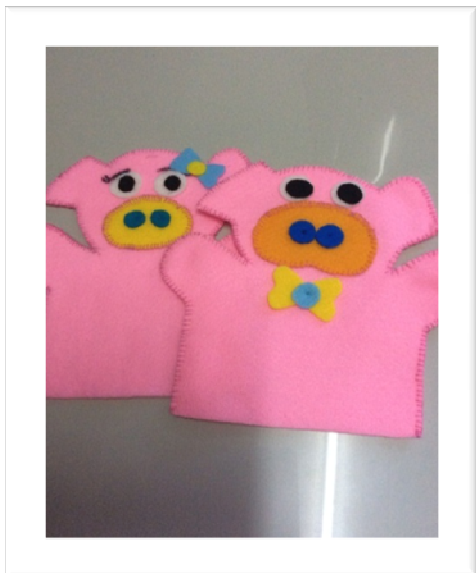


หุ่นมือแกะ 1 ตัว หุ่นมือเด็ก 1 คน

หุ่นมือสุนัข 1 ตัว หุ่นมือสิงโต 1 ตัว



หุ่นมือหมู 2 ตัว หุ่นมือหนู 1 ตัว



หุ่นมือลิง 2 ตัว หุ่นมือเต่าและกระต่าย 2 ตัว



หุ่นมือเปิด 3 ตัว



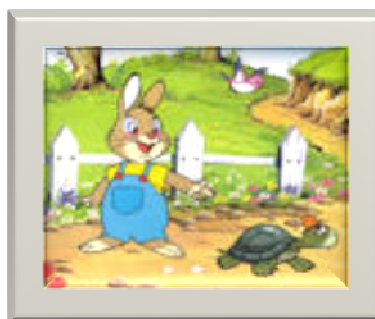
นิทานแผ่นเดียว

วัสดุและอุปกรณ์

1. เนื้อเรื่องของนิทาน
2. กระดาษ A4
3. คอมพิวเตอร์/ เครื่องปริ้น
4. แผ่นเคลือบ/ แผ่นสติ๊กเกอร์แบบใส

กิจกรรมนิทานอีสปจำนวน 10 เรื่อง

นิทานเรื่อง กระต่ายกับเต่า



มีกระต่ายตัวหนึ่ง ชวนเพื่อน ๆ ที่อาศัยอยู่ในป่าเดียวกัน มาแข่งวิ่ง แต่ไม่มีใครมีเวลาแข่งวิ่งกับกระต่ายเลย กระต่ายจึงเดินต่อไป เพื่อที่จะหาเพื่อนมา แข่งวิ่งกับมัน และแล้วมันก็เจอกับเต่าตัวหนึ่ง เลยชวนเต่าแข่งวิ่ง เต่าตอบตกลงที่จะแข่งวิ่งกับกระต่ายกระต่ายจึงให้เต่าวิ่งนำไปก่อนล่วงหน้า โดยมีเพื่อน ๆ ในป่าคอยเป็นพยาน ทันใดนั้นกระต่ายก็ผลอกลับไป โดยที่เต่าพยายามเร่งเดินให้เร็วในที่สุดเต่าก็ถึงเส้นชัยกระต่ายรีบลุกขึ้นวิ่งสุดชีวิตแต่ก็ไม่ทันการณ์และแล้วเต่าก็ถึงเส้นชัยก่อน

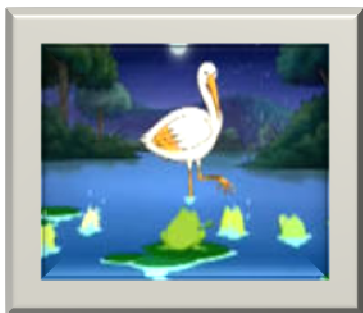
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

นิทานเรื่อง ลูกเป็ดขี้เหร่



แม่เป็ดตัวหนึ่งพักไข่ อยู่เป็นเวลานาน จนวันหนึ่งลูกเป็ดตัวน้อย ๆ ก็เริ่มเจาะเปลือกไข่ ออกมาทีละตัว ๆ จนเกือบหมดในที่สุดไข่ใบสุดท้ายก็แตกออกลูกเป็ดโผล่ออกมาจากไข่ ตัวโต คือยาวขนสีเทารูปร่างน่าเกลียด ลูกเป็ดขี้เหร่ ไม่มีความสุขเลย สาเหตุเพราะลูกเป็ดตัวอื่น ๆ รุมจิกตี ลูกเป็ดขี้เหร่ จึงหนีไปอยู่หนองน้ำใหญ่แห่งหนึ่งแล้ว ลูกเป็ดก็ไม่ย่อท้อ ออกกำลังกาย จากการว่ายน้ำที่สระ จนแข็งแรง กินอาหารที่มีประโยชน์ จนในที่สุด ลูกเป็ดสามารถบินได้ วันหนึ่งลูกเป็ดบินเที่ยวเล่นรอบ ๆ สระลูกเป็ดขี้เหร่ ก็ก้มลงดูเงาของตัวเองในน้ำ แล้วก็ต้องแปลกใจ ที่เห็นเงาเป็นเป็ดแสนสวย มีสีเทา ที่สวยงาม มีเพื่อน ๆ เช่น ลูกเป็ด ลูกไก่ลูกนกชมว่า ทำไมลูกเป็ดจึงสวยขึ้นจั้งจั้ง ทำให้ลูกเป็ดดีใจเป็นอย่างมาก ลูกเป็ดขี้เหร่มีเพื่อนใหม่มากมาย สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

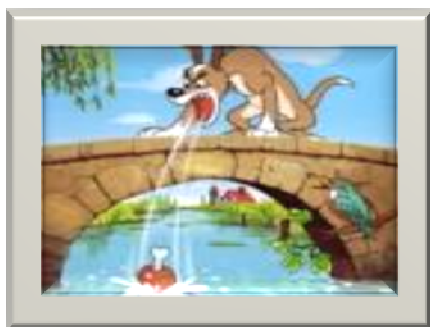
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น



นิทานเรื่อง กบเลือกนาย

มีกบฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ในหนองน้ำแห่งหนึ่งอย่างมีความสุขวันหนึ่ง พวกกบต่างปรึกษากันว่า การอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ น่าจะมีหัวหน้าปกครองพวกเราสักคน จะทำให้เกิดความเป็นระเบียบ แล้วยังช่วยคุ้มครองอันตรายให้กับพวกกบได้อีกด้วย กบทั้งหลายต่างมีความเห็นตรงกันจึงพากันไปขอเทวดาช่วยส่งหัวหน้า เทวดาจึงเสกท่อนซุง ต่างพากันดีใจและให้ความเคารพท่อนซุงนั้นแต่ไม่นานหลังจากนั้น เมื่อพวกกบเห็นว่ามันลอยไปลอยมาน่าเบื่อ กบตัวหนึ่งกล่าวว่า “พวกเรา น่าจะไปร้องขอหัวหน้าที่เข้มแข็งกว่านี้มาปกครองพวกเราดีกว่า” เทวดาเห็นว่า พวกกบทำแบบนี้จึงโกรธพวกกบมากที่ไม่รู้จักพอใจในความเป็นอยู่ที่แสนสุขสบายของตน คราวนี้เลยส่งนกระสาไปแทนท่อนซุง เจ้านกระสาที่เทวดาส่งมาก็จับพวกกบกิน วันแล้ววันเล่า จนกระทั่งไม่เหลือรอดสักตัว ซึ่งกว่าพวกกบจะรู้สึกตัวก็สายเสียแล้ว

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า จงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่



นิทานเรื่อง หมากับเงา

หมาตัวหนึ่งเดินหาของกินมาตามทางด้วยความหิวโซ ในระหว่างทางมันเห็นลูกหมาตัวหนึ่งกำลังยืนคาบก้อนเนื้อชิ้นใหญ่ มันจึงเห่าขึ้น และแยกเขี้ยว เข้าใส่ทันที “โส่ง ๆ ๆ ๆ ” ลูกหมาตกใจกลัวจึงปล่อยชิ้นเนื้อออกจากปาก แล้ววิ่งหนีไปทันที เจ้าหมาก็ตรงเข้าไปคาบชิ้นเนื้อนั้นทันที แล้วมันก็เกิดคิดขึ้นมาว่าถ้าหากมีหมาตัวอื่นได้กลิ่นชิ้นเนื้อนี้อาจเข้ามาแย่งมันไปได้ “ไปหาที่เงียบ ๆ กินดีกว่า” และเจ้าหมาคิดได้ดังนั้นมันจึงวิ่งไปที่สะพานข้ามแม่น้ำสายหนึ่ง ขณะที่มันกำลังเดินอยู่บนสะพานนั้นมันได้ชำเลืองลงไปใต้น้ำเบื้องล่าง มันได้เห็นหมาอีกตัวหนึ่งซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นเงาของตัวเองกำลังคาบก้อนเนื้ออีกก้อนหนึ่ง มันเกิดความ โลกขึ้นจนทนไม่ไหวจึงได้กระโจนลงไปใต้น้ำเพื่อที่จะแย่งก้อนเนื้ออีกก้อนหนึ่งจากเงาของมันเอง ในที่สุดก้อนเนื้อก้อนนั้นตกลงไปในแม่น้ำ และจมลงสู่ก้นแม่น้ำในที่สุด

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า “โลกมากลาภหาย”

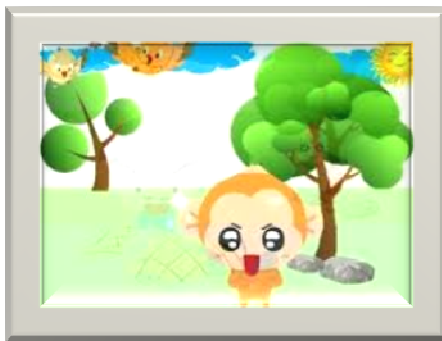


นิทานเรื่อง ลูกหมูจอมตะกละ

นานมาแล้ว มีครอบครัวหมูอยู่ครอบครัวหนึ่ง มีลูกหมูที่กินเก่งจนพ่อแม่ไม่มีอาหารให้ลูกหมูกิน และแล้วพ่อกับแม่ลูกหมู ต้องออกไปทำงานไกล ๆ เพื่อหาเงินมาซื้ออาหารให้ลูกหมูกิน ทำให้ลูกหมูต้องอยู่ตัวเดียว เวลาที่พ่อแม่ออกไปทำงาน วันหนึ่งลูกหมูหิวมาก เพราะเคยมีอาหารกินอย่างสมบูรณ์ ไม่ขาด ลูกหมูจึงไปที่สวนหลังบ้านก็ไม่มีอาหารเหลือให้กินเลย ลูกหมูคิดได้ว่า ถ้ามีว่แต่รอพ่อกับแม่คงต้องอดแน่ ๆ และยังทำให้พ่อกับแม่ต้องเหนื่อยมาก นึกสงสารพ่อกับแม่ ที่ตัวเองเป็นหมู ที่กินเก่ง ลูกหมูจึงเดินไปขอมะลัดข้าว โปดจากเพื่อนบ้านและเริ่มปลูก เพียรพยายามรดน้ำ พรวันดิน จนข้าวโปกกินได้ ลูกหมูดีใจมากที่มีอาหารกิน พ่อกับแม่ก็ไม่ต้องลำบาก ไปหา งาน ทำไกล ๆ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ลูกหมูกินอาหารแค่พออิ่ม และขยันทำงาน ไม่เป็นภาระของพ่อแม่

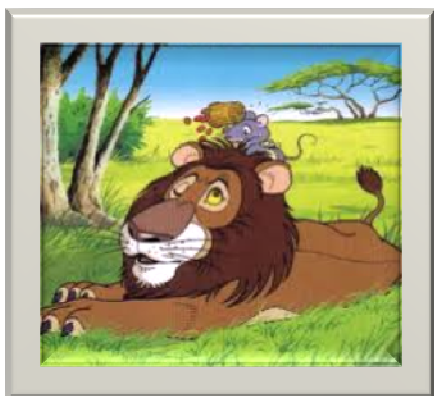
นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น

นิทานเรื่อง ลิงอวดเก่ง



นานมาแล้ว มีชาวประมงวางอวนลงในแม่น้ำ แล้วก็พากันกลับบ้านทิ้งอวนไว้ ลิงตัวหนึ่งอยู่บนต้นไม้ฝั่งขวาประมงตั้งแต่เช้า ก็คิดว่าตนสามารถทำได้อย่างที่ชาวประมงทำ “ไม่ยากอะไรเลย แค่วางอวนไว้เพื่อตกปลา” ลิงคิดได้ดังนั้นก็ลงจากต้นไม้แล้วหยิบเอาอวนอีกปากเหยียงลงในน้ำ แต่ด้วยความไม่รู้จริงทำให้อวนพันตัวลิง แล้วลิงจึงลึ้งตกลงไปในน้ำ

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า ความรู้เกิดจากการฝึกฝนอย่าใช้ความคิดอย่างประมาท



นิทานเรื่อง ราชสีห์กับหนู

มีราชสีห์ตัวหนึ่งกำลังนอนอย่างมีความสุข แต่ต้องสะดุ้งเมื่อมีหนูตัวหนึ่งขึ้นมาบนตัว ราชสีห์โกรธมาก จะกินหนูเป็นอาหาร หนูอ่อนวอนบอกว่า ท่านจะกินเราไม่อึดหรือ เราตัวนิดเดียว เราขอโทษท่านนะ ต่อไปเราจะระวัง ราชสีห์เห็นว่า หนูไม่ตั้งใจจึงได้ปล่อยหนูไป อยู่มาวันหนึ่งราชสีห์พลาดทำไปติดบ่วงของนายพราน หนูเห็นเข้าจึงช่วยเหลือกัทบ่วงนายพรานจนขาด ทำให้ราชสีห์เป็นอิสระ

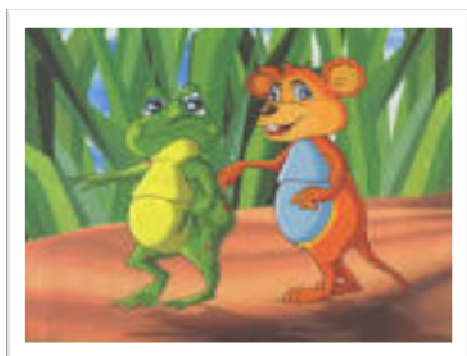
นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า “อย่าดูถูกผู้ที่ต่ำต้อยกว่าตน”



นิทานเรื่อง แม่ปูสอนลูกปู

นานมาแล้ว แม่ปูได้พาลูกปูออกหากินที่ชายหาด เมื่อเห็น ลูก ๆ เดินคลกเคี้ยวเซไปเซมา จึงบอกกับลูกปูว่า “ทำไมลูก ๆ ไม่เดินให้ตรงทางล่ะจ๊ะ” ลูกปูจึงตอบว่า “ถ้าเช่นนั้นแม่ต้องเดินตรง ๆ ให้ลูกดูก่อนซิจ๊ะลูกจะได้ทำตามแม่” สรุปลแล้วเดินก็ครั้งแม่ปูก็ไม่สามารถเดินตรงได้เลย

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า “การพูดอย่างเดียว ไม่อาจสอนใครได้ดี เท่ากับการทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง”

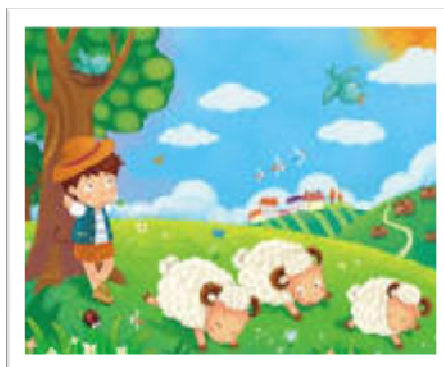


นิทานเรื่อง หนูกับกบ

หนูก่ตัวหนึ่งเดินทางมาจนถึงลำธารต้องการที่จะข้ามลำธารจึงเอ่ยขอให้กบน้อย ช่วยเหลือกบน้อยปฏิเสธแล้วพูดว่า “ฉันทันตัวเล็กกว่าท่านแล้วจะพาท่านข้ามลำธารได้อย่างไร” แต่หนูก่ไม่ยอม บอกว่า ถ้าหนูก่ไม่ช่วย จะป่าวประกาศ ให้สัตว์ทั้งหลายรู้ว่ากบน้อย ใจดำ กบน้อยจึงยอมให้หนูก่ขึ้นหลัง เมื่อลงไปใต้น้ำลึก และลำธารกว้างมาก ทำให้กบน้อยหมดแรง และทั้งสองจึงจมน้ำตาย

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า “คิดประโยชน์กับผู้ที่ไม่สามารถทำได้ มักจะเกิดความเสียหาย”

นิทานเรื่อง เด็กเลี้ยงแกะ



ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ได้มีเด็กเลี้ยงแกะ จะพาแกะ ไปกินหญ้าที่ทุ่งหญ้า วันหนึ่ง เด็กเลี้ยงแกะนี้ก็สนุกขึ้นมา จึงแก้งตะโกนว่า “ช่วยด้วย ๆ หมาป่าพากันมากินแกะของฉันหมดแล้ว” ชาวบ้านได้ยินจึงพากันมาเพื่อช่วยเหลือเด็กเลี้ยงแกะพอมาถึงไม่มีหมาป่าสักตัว “เด็กเลี้ยงแกะหัวเราะเสียงดังและพูดว่า ”พวกท่านถูกเราหลอกแล้ว” ชาวบ้าน โกรธมาก วันต่อมา เด็กเลี้ยงแกะ พาแกะมากินหญ้าเช่นเคย วันนี้ หมาป่าจำนวนมากเข้ามากินแกะ เด็กเลี้ยงแกะจึงร้องตะโกนเสียงดังว่า “ช่วยด้วย ๆ หมาป่ามากินแกะของฉันหมดแล้ว” ไม่มีใครมาช่วย หมาป่า จึงกินแกะจนหมดทุกตัว

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า “การพูดโกหกเป็นภัยกับตัว”

วางแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ

ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ กระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ระยะเวลาการทดลอง โดยจัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้นิทานอีสป จำนวน 10 เรื่อง เรื่องละ 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันจันทร์ อังคาร พุธ วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ จำนวน 30 ครั้ง

สัปดาห์ที่	นิทาน	วันที่ทำการทดลอง เวลา 9.20-9.50 น.
1	นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า	
2	นิทานเรื่องลูกเป็ดขี้เหร่	
3	นิทานเรื่องกบเลือกนาย	
4	นิทานเรื่องลูกหมูจอมตะกละ	วันจันทร์ อังคาร พุธ
5	นิทานเรื่องลิงอวดเก่ง	
6	นิทานเรื่องราชสีห์กับหนู	
7	นิทานเรื่องหมากับเงา	
8	นิทานเรื่องแม่ปูสอนลูกปู	
9	นิทานเรื่องหนูกับกบ	
10	นิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ	

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังก่อนเรียน
- คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังหลังเรียน
- คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดก่อนเรียน
- คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดหลังเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....ตอนที่ 1

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง (แบบทดสอบก่อนเรียน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพตามคำสั่ง (5 คะแนน)

1.	จังกากบาท “ลิง” 2 ตัว “หมู” 4 ตัว	
2.	จังกากบาท “กระต่าย” 3 ตัว “เต่า” 2 ตัว	
3.	จังกากบาท “แกะ” 2 ตัว “สุนัข” 1 ตัว	
4.	จังกากบาท “กบ” 3 ตัว “เป็ด” 4 ตัว	
5.	จังกากบาท “สิงโต” 3 ตัว “หนู” 2 ตัว	

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....ตอนที่ 1

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง (แบบทดสอบหลังเรียน)

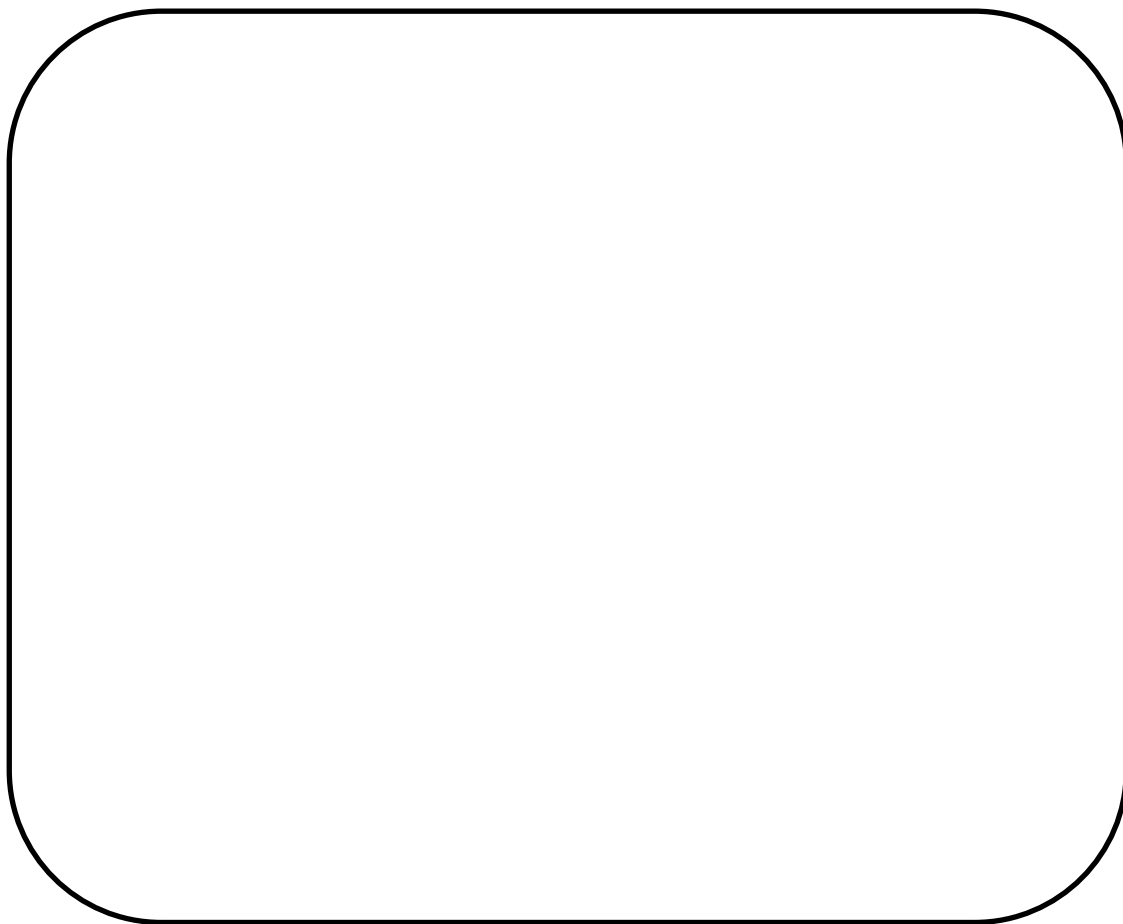
คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ภาพตามคำสั่ง (5 คะแนน)

1.	จังกากบาท “สิงโต” 3 ตัว “หนู” 2 ตัว	
2.	จังกากบาท “กบ” 3 ตัว “เป็ด” 4 ตัว	
3.	จังกากบาท “กระต่าย” 3 ตัว “เต่า” 2 ตัว	
4.	จังกากบาท “ลิง” 2 ตัว “หมู” 4 ตัว	
5.	จังกากบาท “แกะ” 2 ตัว “สุนัข” 1 ตัว	

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....ตอนที่ 2

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด (แบบทดสอบก่อนเรียน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนสังเกตภาพพร้อมทั้งบอกว่ามีภาพสัตว์อะไรบ้าง (5 คะแนน)



เกณฑ์

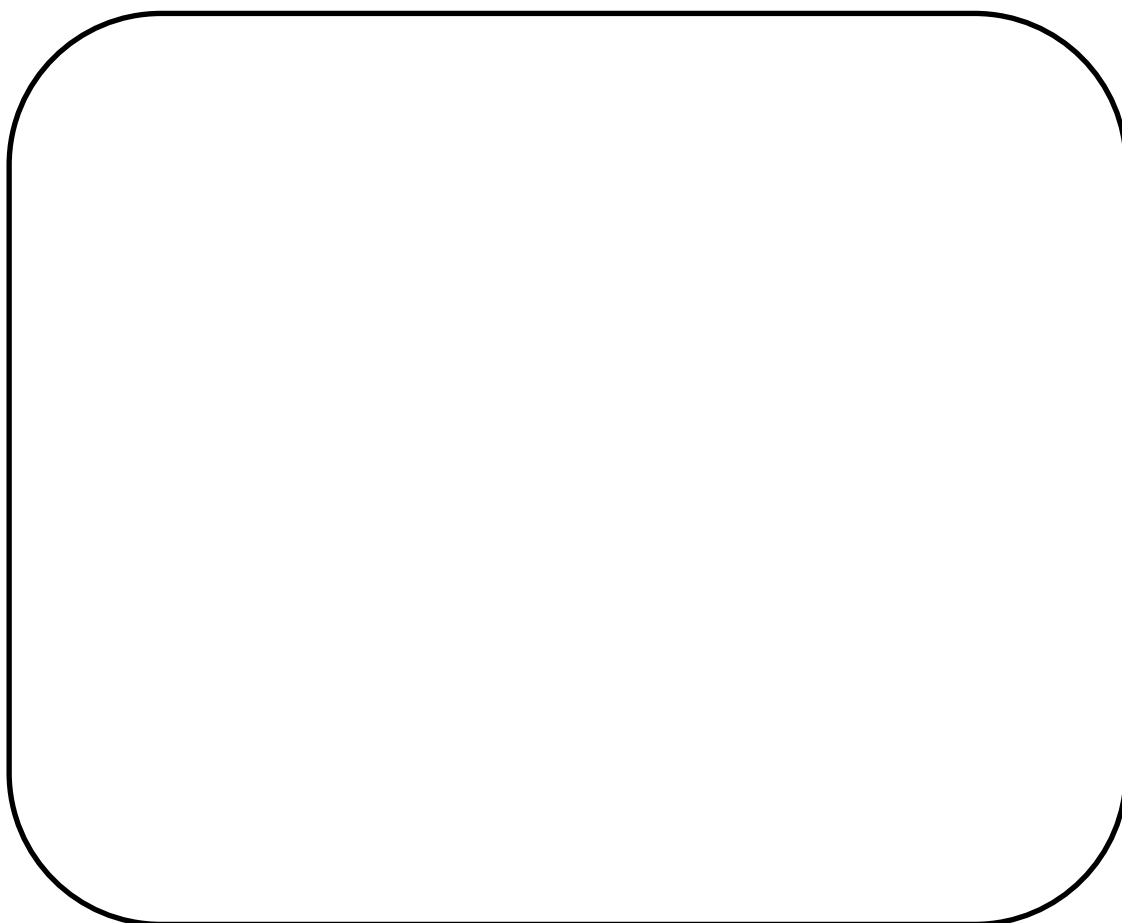
1. บอกได้ 1 ชนิด = 1 คะแนน
2. บอกได้ 2 ชนิด = 2 คะแนน
3. บอกได้ 3 ชนิด = 3 คะแนน
4. บอกได้ 4 ชนิด = 4 คะแนน
5. บอกได้ 5 ชนิด = 5 คะแนน

สรุปคะแนนที่ได้.....คะแนน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....ตอนที่ 2

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด (แบบทดสอบหลังเรียน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนสังเกตภาพพร้อมทั้งบอกว่ามีภาพสัตว์อะไรบ้าง (5 คะแนน)



เกณฑ์

1. บอกได้ 1 ชนิด = 1 คะแนน
2. บอกได้ 2 ชนิด = 2 คะแนน
3. บอกได้ 3 ชนิด = 3 คะแนน
4. บอกได้ 4 ชนิด = 4 คะแนน
5. บอกได้ 5 ชนิด = 5 คะแนน

สรุปคะแนนที่ได้.....คะแนน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางนงลักษณ์ รักพงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	29 มีนาคม พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 101/71 ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง 21000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2559	การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา